

Ысрайыл сердарлары

Гириш

Ысрайыл сердарлары китабы ысрайыл халкының баштутансыз яшан дөврүни беян эдйэр. Шол дөврүде дагынык яшап йөрен ысрайыл тирелерини бүтеви бир миллете өврүп билжек сердарлар герекди, себэби гоңшы халклар оларың үстүне чозуп, халкы дынгысыз эйэрдилер. Шонуң үчин-де, Реб ысрайыл тирелерини бирлешдиржек сердарлары сайлаярды. Бу сердарлар халка баштутанлык эдип, ысрайылларың душманларына гаршы сөвешйэрдилер. Булардан башга-да олар тирелерин ер ве бейлеки эмлэклер бабатдакы давалы меселелерини чөзйэрдилер.

Шейле сердарларың бири-де Шимшонды. Ол гүйчли шахсы хәсиетлери билен көплери ызына эердйэрди, йөне өз этжек ишлеринде кэвагт ысрайыл халкына геңешмейэрди. Эмма ысрайылларың өзлери хем этжек ишлеринде көпленч Худая геңешмейэрдилер.

Олар Онуң буйрукларыны бозуп, битабын болярдылар, башга халкларың бутларына сежде эдйэрдилер, өзлерини мүсүргулчулыгындан бошадан Худайы унудярдылар. Оларың шейле бойнуёгынлыклары зерарлы Худай олары Өз пенакэрлигинден махрум эдйэрди. Шонда гоңшы халклар оларың үстүне чозуп, малмүклерини олжа, огул-гызларыны есир алярдылар. Ысрайылларың шейле битабынлыклары зерарлы олар өзлерине вада берлен юрды ве айратын хукугы, ягны Худайың халкы болмак хукугыны йитирмек ховпы дөрейэрди. Худайың ысрайыллара юрды ве Өз халкы болмак хукугыны берип, олар билен эхт багланышы барада *Канун таглыматы* китабында беян эдилйэр. Шол эхте лайыклыкда, ысрайыл халкы Худая табындыклары үчин ялканыша мынасып, битабынлыклары үчин гаргыша дучар болмадылар.

Мазмуны

Ешуваның өлүмине ченли болан вакалар	1:1–2:10
Ысрайыл сердарлары	2:11–16:31
Дүрли вакалар	17:1–21:25

1-нжи бап

Ысрайыллар кенганлар билен сөвешээрлер

¹Ешува өленден соң, ысрайыллар: «Кенганларын гаршысына илки хайсымыз сөвеше чыкмалы?» дийип, Ребден сорадылар.

²Реб: «Яхуда тиреси чыкар: ине, Мен бу юрды оларын элине бержекдириң» дийди.

³Яхудалар шимгон тиресине: «Биң пайымыза дүшен ер үчин кенганларын гаршысына биле сөвешмәге гелиң. Биз хем сизиң пайыңыза дүшен ер үчин сөвешмәге барарың» дийдилер. Шимгонлар олар биле гитдилер. ⁴Яхудалар сөвеше гирдилер, Реб кенганлары ве перизлери оларын элине берди. Олар Безек диен ерде душманың он мүңүсини өлдүрдилер. ⁵Безекде олар Адоньбезеге саташдылар, онун биле сөвешип, оны еңдилер, кенганлары ве перизлери дерби-дагың этдилер. ⁶Адоньбезек гачды, йөне онун ызындан ковуп тутуп, онун эллериң хем аякларының башам бармакларыны чапдылар. ⁷Шонда Адоньбезек: «Эллериң хем аякларының башам бармаклары чапылан етмиш саны баштутан мениң сачагымдан гачан чөрөк оунтыкларыны чөпләп ийипди. Шолара эденлерими инди Худай мениң өзүме гөркезйәр» дийди. Олар Адоньбезеги Иерусалиме гетирдилер; ол шол ерде өлди.

⁸Соңра яхудалар Иерусалими басып алып, онун илатыны гылычдан гечирдилер ве галаны отладылар. ⁹Ондан

соң олар даглыкда, Негепде ве гүнбатар байырлыкда яшаян кенганларын гаршысына сөвеше гирдилер. ¹⁰Көне ады Кирятарба болан Хебронда яшаян кенганларын үстүне чозуп, Шешай, Ахыман ве Талмай баштутанларыны боюн эгирдилер.

¹¹Бу ерден ол Дебириң илаты биле урушмага гитди. Дебире өң Кирятсепер дийилйәрди. ¹²Калеп: «Еңиш газанып, Кирятсепери басып алана, гызым Аксаны гелиң эдип бержек» дийди. ¹³Бу галаны Калебин доганы, Кеназың оглы Отниел басып алды. Калеп өз гызы Аксаны оңа берди.

¹⁴Той гүни Акса өз какасының янына гидип, ондан ер дилемек үчин Отниелден разылык алды. Акса барып, эшегинден дүшенде, Калеп ондан: «Гызым, нәме дилегиң бар?» дийип сорады. ¹⁵Акса какасына: «Маңа пешгеш берсене. Сен маңа Негеп чөлүниң гурак ерлерини бердиң, маңа сув булакларыны-да берйи!» дийди. Шунлукда, Калеп ёкаркы ве ашакы чешмелери хем оңа багыш этди.

¹⁶Кейнлерден болан Мусаның гайынатасының несиллери яхудалар биле билеликте Палма галасындан чыкып, Арадын голайында Негепдәки Яхуда чөлүне яшамага гитдилер. Ол ерде олар амалеклериң арасында орнашдылар. ¹⁷Соңра яхудалар шимгонлар биле билеликте, Сепат галасында яшаян кенганларын үстүне чозуп, олары еңдилер. Олар галаны Реббе багыш эдип, бүтинлей ёк этдилер ве онун адына Хорма^а дакдылар. ¹⁸Яхудалар Газа, Ашкелон ве Экрон галаларыны-да, оларын даш-төверегиндәки мейданлары биле биле басып

^а 1:17 Еврейче *Хорма* ве *бүтинлей ёк этдилер* диен сөзлериң айдылышы меңзешдир.

алдылар. ¹⁹Реб яхудалар билен биледи. Олар даглыкда яшаянлары еңип, олары ковуп чыкардылар, эмма дүзлүкде яшаянлары еңип билмедилер, себэби оларың демир сөвеш арабалары барды.

²⁰Мусаның вада эдиши ялы, Хеброн Калебе берилди. Ол болса анакларың үч уругыны ол ерден ковуп чыкарды.

²¹Беняминлер Иерусалимде яшаян ябуслары ковуп чыкармадылар, олар хэли-хэзире ченли хем беняминлер билен биле бу ерде яшап йөрлер.

²²Юсубың несиллери Бейтелиң гаршысына сөвеше чыкдылар. Реб олар биленди. ²³Олар Бейтеле (галаның өңки ады Лузды) гөзден гечирмек үчин өз жансызларыны ибердилер.

²⁴Жансызлар галадан гелйән бир адамы гөрдүлер, оны тутуп, она: «Эгер бизе галаның гирелгесини гөркезсең, биз саңа рехимдарлык эдерис» дийдилер. ²⁵Ол адам булара галаның гирелгесини гөркезди. Юсубың несиллери галаны гылычдан гечирдилер, йөне бу адама хем онуң ковом-гарындашларына дегмедилер.

²⁶Ол адам хетлериң юрдуна барып, ол ерде гала гурды ве өң яшан галасының хатырасына онуң адына Луз дакды. Ол гала хэзире ченли шол ат билен атландырылар.

²⁷Манашалар Бейтшеян, Тагнак, Дор, Иблегам, Мегидо галаларының ве олара дегишли обаларың илатыны ковуп чыкармадылар, шейдип, кенганлар шол ерде яшадылар. ²⁸Ысрайыллар гүйчлененден соңра, олар кенганлары бүтинлей ковуп чыкармадылар-да, межбуры иш эдйәнлере өвүрдилер.

²⁹Эфраимлар хем Гезерде яшаян кенганлары ковмадылар, кенганлар олар билен бир ерде яшадылар.

³⁰Шейлеликде, зебулунлар Китрон ве Нахалал галаларының илатыны ковмадылар, кенганлар олар билен яшабердилер, йөне кенганлар олары межбуры иш эдйәнлере өвүрдилер.

³¹Ашерлер Акко, Сидон, Ахлап, Акзып, Хелба, Афык ве Рехоп галаларының илатыны ковмадылар. ³²Шейдип, ашерлер шол ериң илаты болан кенганларың арасында яшабердилер, чүнки олары ковмадылар.

³³Нафталылар Бейтшемешин, Бейтанадың илатыны – кенганлары кован, оларың арасында яшадылар. Эмма олар Бейтшемеш билен Бейтанадың илатыны межбуры иш эдйәнлере өвүрдилер.

³⁴Аморлар данлары даглыга тарап гысдылар, олары дүзлүге гойбермедилер. ³⁵Аморлар Херес дагында, Аялонда, Шагалбымда яшамагы йүреклерине дүвдүлер; Юсубың несиллери гүйчлененде, олар аморлары межбуры иш эдйәнлере өвүрдилер. ³⁶Аморларың серхеди Ичян гечидинден Села гаясына ченли, хатда ондан хем аңры узалып гидйәрди.

2-нжи бап

Ысрайыллар Реббе бивепалык эдйәрлер

¹Реббин перишдеси Гилгалдан Бохиме гелип, шейле дийди: «Мен сизи Мүсүрден чыкарып, ата-бабаларыңызга сөз берен юрдума гетирдим. Мен шол махал Өзүмиң сиз билен эден эхтими асла бозмажакдыгымы ве ²бу юрдуң илаты билен сизиң эхт эдишмели дэлдигиңизи, оларың гурбанлык сыпаларыны йыккыюурмалыдыгыңызы айдыпдым. Йөне сиз сөзүме гулак асмадыңыз. Бу

нәме этдигиңиз болды?³Шонун үчин хем инди Мен сизе шуны айдярын: Мен олары сизиң өңүңизден ковмарын. Олар сизе душман боларлар, оларың худайлары сизе дузак боларлар». ⁴Реббиң перишдеси бу сөзлери айданда, әхли ысрайыллар мөңү-рип аглашдылар. ⁵Шонун үчин олар бу ериң адына Бохим^a гойдулар ве шол ерде Реббе гурбанлык бердилер.

⁶Ешува адамлары өйли-өйүне уградандан соң, ысрайыллар өзлерине юртдан мүлк берлен ерлерине эелик этмек үчин гитдилер. ⁷Ешуваның яшан дөврүнде ысрайыл халкы Реббе гулук этди. Ешувадан соң яшап, Реббиң Ысрайыла эден әгирт ишлерини гөзи билен гөрөн гаррыларың дөврүндеде ысрайыл халкы Реббе гулук этди. ⁸Реббиң гулы Нун оглы Ешува йүз он яшап өлди. ⁹Оны Гагаш дагының демиргазык тарапындакы Эфрайым даглыгында, Тимнахересдәки өз мүлкүнде жайладылар. ¹⁰Шейлелик билен, тутуш бир несил дүңйәден өтди ве бу өңки неслиң дерегине Ребби билмейән ве Онуң Ысрайыл үчин эден ишлеринден хабарсыз башга бир несил кемала гелди.

¹¹Соңра ысрайыллар Реббиң йигренйән ишлерини эдип, Багал бутларына гулук этдилер. ¹²Олар ата-бабаларыны Мүсүрден чыкаран өз Худайы Ребби терк эдип, даштөверегиндәки әхли гоңшы миллетлерин худайларына сыгындылар, олар баш эгип сежде этдилер. Шейдип, олар Реббиң гахарыны гетирдилер. ¹³Олар Ребби терк эдип, Багал хем-де Ашторет бутларына гулук этдилер. ¹⁴Реббиң ысрайыллара гахары гелди.

Реб олары талаңчыларың элине берди, олары таладылар. Реб олары чар тарапдан душманларың элине берди. Олар душман өңүнде узак дуруп билмедилер. ¹⁵Реббиң ант ичип сөз берши ялы, олар нирә сөвешмәге чыксалар, Реб ысрайыллара гаршы болды. Ысрайыллар гаты көп әжир чекдилер.

¹⁶Ысрайыллары талаңчыларың элинден халас этмек үчин Реб сердарлар сайлап чыкарды. ¹⁷Эмма олар сердарлара-да гулак асмадылар. Терсине, башга худайлара сежде эдип, Реббе бивепалык этдилер; Реббиң буйрукларыны ерине етирен ата-бабаларының ызына эермән, гайтам оларың ёлундан жуда тиз чыкдылар. ¹⁸Реб олар үчин ёлбашчы сердары чыкаранда, Реб сердар билен биле боларды, сердарың әхли яшан өмрүнде, Реб ысрайыллары душманларының элинден халас эдерди. Чүнки олар сүтемиң ве зулумың голы астында боланларында, Реб олара рехим эдерди. ¹⁹Эмма сердар өлен бадына, олар ене өңки ёлларына доланярдылар, ата-бабаларындан бетер бозулярдылар; башга худайлара гулук эдип, олар сежде эдердилер. Шейдип, олар текепбирлик билен өзлериниң бет ишлеринден эл үзмедилер. ²⁰Шоңа гөрә Реббиң ысрайыллара гахары гелип, шейле дийди: «Бу халк оларың ата-бабалары билен Мениң эден әхтими бозды, сөзүме гулак асмады, ²¹шу себәпден Ешува өлмезден өң, ковулман галан халкларың хич бирини-де, инди Мен оларың өңүңден ковмарын. ²²Шейдип, олары шу халклар билен сынап гөржек, ата-бабалары ялы олар хем Реббиң ёлундан йөрәрлермикә

^a **2:5 Бохим** – бу сөз аглашянлар диймеги аңладяр.

я-да ёк?»²³Реб бу халклары бирбада ковуп чыкармады. Олара Ешуваның ыгытыярына берилмедик үлкелерде галмагына ругсат берди.

3-нжи бап

Кенганда галан халклар

¹Кенгандакы урушларың хич хайсысына гатнашып гөрмедик ысрайыллары сынамак үчин, Реб бирнөчө миллетлери ковуп чыкарман өз юрдунда галдырды. ²Реб муны Ысрайылың хер бир несLINE сөвешмеги өвретмек үчин, эсасан хем өң хич хачан уршуп гөрмедик, урша хич хили тежрибеси ёк соңкы несил үчин этди. ³Ине, Реббиң шол галдыран миллетлери: пилиштлилериң бәш ханлыгы, әхли кенганлар, сидонлар, Багалхермон дагындан Лебохамада ченли аралыкдакы Ливан дагында яшаян хивилер. ⁴Реббиң Мусаның үсти билен ата-бабаларына берлен буйрукларына ысрайылларың гулак асяндыкларыны я-да гулак асмаяндыкларыны сынамак үчин Реб шу халклары галдырыпды. ⁵Ысрайыллар кенганларың, хетлериң, аморларың, перизлериң, хивилериң ве ябусларың арасында месген тутдулар. ⁶Олар билен гыз алшып-беришдилер, оларың худайларына гулдук этдилер.

Отниел сердар

⁷Ысрайыллар Реббиң йигренйән ишлерини этдилер, өзлериниң Худайы Ребби унудып, Багал хем-де Ашера бутларына гулдук этдилер. ⁸Шол себәпден Реббиң Ысрайыла гахары гелип, олары Сирия патышасы Кушан-ришатайымың элине табырды. Ысрайыллар секиз йыллап Ку-

шан-ришатайымың гол астында болдулар. ⁹Олар Реббе перят эденлеринде, Реб олар Отниел диен бир халасгәр берди. Ол Калебиң иниси Кеназың оглуды. ¹⁰Реббиң Рухы Отниеле инди; ол ысрайыллара сердар болуп, урша чыкды, Реб Сирия патышасы Кушан-ришатайымы онуң элине берди. Отниел Кушан-ришатайымы боюн эгдирди. ¹¹Юрт кырк йыллап парахат яшады. Соңра Кеназың оглы Отниел арадан чыкды.

Эхут сердар

¹²Ысрайыллар ене Реббиң йигренйән ишлерини этдилер. Реб хем Мовап патышасы Эглоны ысрайылларың гаршысына гүйчлендирди, себәби ысрайыллар Реббиң йигренйән ишлерини этдилер. ¹³Эглон аммонлылар ве амалеклер билен бирлешдилер ве ысрайыллара зарба уруп, Палма галасыны эеледи. ¹⁴Шейлеликде, ысрайыллар он секиз йыллап Мовап патышасы Эглоның гол астында галдылар.

¹⁵Ысрайыллар ене-де Реббе перят эденлеринде, Реб олар үчин бир халасгәр берди. Ол бенямин тиресинден Гераның оглы Эхутды, ол чепбекейди. Ысрайыллар Мовап патышасы Эглон үчин салгыт әкитмеги Эхуда табырдылар. ¹⁶Эхут өзүне узынлыгы бир тирсек болан ики йүзли ханжар ясанды. Оны донуның ашагында саг будуна дакып, ¹⁷салгыды Мовап патышасы Эглона әкитди. Эглон гаты семиз адамды. ¹⁸Эхут салгыды берди ве муны гөтерип гелен адамлары угратды. ¹⁹Йөне онуң өзи Гилгалың гапдалындакы ёнулан улы дашың дуран еринден ызына өврүлип гелди-де: «Эй, патыша, саңа айтжак бир гизлин сөзүм бар» дийди.

Эглон: «Үмсүм болуң!» дийип, янындакыларың хеммесини дашарык чыкарды.

²⁰Эхут шонда өз сергин отагын-да еке галан патышаның янына голайлашып:

«Саңа Худайдан бир хабар гетирдим» диенде, патыша тагтындан турды. ²¹Эхут чеп эли билен саг будундакы ханжарыны алды-да, патышаның гарнына сокды. ²²Ханжар сапы билен биле гирип гитди. Ханжар патышаның яглы гарнында галды. Эхут ханжарыны ызына чыкармады, ханжарының ужы онуң аркасындан чыкды, онуң ичгошы дашына чыкды. ²³Онсоң Эхут ишигиң даш йүзүне чыкып, сергин отагың гапыларыны дашындан гулплады. ²⁴Ол дашарык чыкан бадына, патышаның нөкерлери гелдилер. Олар сергин отагың гапыларының гулплыдыгыны гөрүп, патыша аяк ёлуна гидендир өйтдүлөр. ²⁵Жуда көп гарашдылар, гапылар вагты билен ачылмансон, ахыры ачар алып, гапылары ачдылар. Гөрселер, оларын хожайыны өлүп ятырды.

²⁶Олар нәмәнің-нәмедигине дүшүн-йәнчөлөр, Эхут гачды ве ёнулан улы дашың гапдалындан гечип, Сейире тарап зым-зыят болды. ²⁷Ол бу ере гелип, Эфрайым даглыгында шахдан эдилен сурнай чалды. Ысрайыллар онуң билен бирликде даглыктан индилер. Эхут оларың өңүндеди. ²⁸Эхут олар: «Мениң ызыма дүшүн, Реб душманыңыз моваплылары си-зиң элиңизе табшырды» дийди. Олар хем онуң ызы билен ашак индилер ве моваплылардан Иордан дерясының гүзерлерини элөп, ол ерден хич ки-ми гечирмедилер. ²⁹Шонда олар он мүң саны даяв хем батыр моваплыны

өлдүрдилер, оларың екежеси-де аман галмады. ³⁰Шейлеликте, моваплылар шол гүн Ысрайылың голастына дүшдүлөр. Соңра юрт сегсен йыл парахат яшады.

Шамгар сердар

³¹Эхутдан соң Анат оглы Шамгар пейда болды. Ол хем падыман таягы билен пилиштликерден алты йүз адамы өлдүрүп, Ысрайылы оларың элинден халас этди.

4-нжи бап

Дебора билен Барак

¹Эхут өленден соң, ысрайыллар ене-де Реббиз йигренйән ишлерини этдилер. ²Реб ысрайыллары Хасор галасында хөкүм сүрен ве кенган халкындан болан Ябын атлы ханың элине берди. Харошет-хагойым галасында яшаян Сисера онуң харбы серкердесиди. ³Ысрайыллар Реббе перят эдип, Ондан көмөк сорадылар, Она ялбардылар, себәби Ябының до-куз йүз саны демир сөвеш арабасы барды ве ол йигрими йыл бәри ысрайыллары рехимсизлик билен эзип гелиёрди.

⁴Шол дөвүрде ысрайыллара Лапыдодың аялы Дебора пыгамбер сердарлык эдйәрди. ⁵Ол Эфрайым даглыгында, Рама билен Бейтелиң аралыгындакы палма агажының ашагында отурярды. Дебораның буйругыны эшитмек үчин ысрайыллар онуң янына гелердилер. ⁶Дебора Абыногамың оглы Барагың ызындан адам иберип, Кедеш галасының Нафталы диен ерине чагыртды ве оңа шейле дийди: «Ысрайыл Худайы Реб саңа шейле буйрук берди: „Бар,

нафталылардан ве зебулунлардан он мұң адамы яныңа ал-да, олар билен Табор дагына чык. ⁷Мен болса харбы серкерде Сисераны, онуң сөвеш арабаларыны, агыр гошуныны Кишон дерясына тарап гетирип, сениң элиңе бержек“». ⁸Барак оңа: «Эгер сен мениң билен гитсең, мен гидейин, ёгсам, мен гитжек дәл» дийди. ⁹Дебора оңа: «Боляр, мен сениң билен гидейин; бу уршуң абрайы саңа несип этмез, чүнки Реб Сисераны бир аялың элине берер» дийди. Шейле дийип, Дебора Барак билен биле Кедеш галасына тарап ёла дүшди. ¹⁰Барак зебулунлар билен нафталылары Кедеш галасына үйшүрди, он мұң адам онуң ызына эерди. Дебора олара ёлдаш болды.

¹¹Кейн тиресинден болан Хебер Кедешинң голайында ерлешен Сагананымда, дуб агажының янында чадыр гурупды. Хебер шол вагтлар бейлеки кейнлерден айры яшарды. Кейн тиреси Мусаның гайынатасы Хобабың несиллеринденди.

¹²Абыногамың оглы Барагың Табор дагына чыкандыгыны Сисера хабар беренлеринде, ¹³ол өз янындакы эгерлерини, эхли сөвеш арабаларыны ве докуз йүз демир арабасыны Харошет-хагойымдан чагырып, олары Кишон дерясының якасына үйшүрди. ¹⁴Дебора Барага: «Тур, Реббинң Сисераны сениң элиңе бержек гүни шу гүндүр. Реббинң Өзи сениң өңүңе дүшер» дийди. Шейлеликте, Барак Табор дагындан ашак инди, онуң ызы билен он мұң адам гайтды. ¹⁵Барагың гошуны билен Сисераның гошуны сөвешип башланда, Реб Сисераның эгерлерини ве сөвеш арабаларыны дерби-дагын этди. Сисера арабасындан дүшүп, пыядалап гачды. ¹⁶Барак

Сисераның сөвеш арабасыны ве бүтин гошуныны Харошет-хагойыма ченли ковды, оларың барыны гылычдан гечирди, еке адамы-да дистри гоймады.

¹⁷Сисера пыяда гачып, кейнлерден болан Хеберинң аялы Ягелиң яшаян чадырына барды. Хебер ве онуң өйүндәкилер Хасор ханы Ябын билен ылалашыклы яшарды. ¹⁸Ягел голайлап гелиң Сисераны гөрүп, онуң өңүнден чыкды ве оңа: «Гел, агам, гел мениң яныма, горкма» дийди. Ол гелип, бу аялың чадырына гирди. Аял онуң үстүне килим япып, оны гизледи. ¹⁹Сисера аяла: «Мен гаты сувсадым, маңа бир азажык сув берсене» дийди. Ягел сүйтли мешикден сүйт алып, Сисера ичирди-де, ене онуң үстүни өртди. ²⁰Сонра Сисера Ягеле: «Сен гапының агзында бол, эгер бири гелип: „Бу ерде адам бармы?“ дийип сорайса, сен: „Ёк“ дийип жогап берерсиң» дийди. ²¹Сисера өрән ядавды; ол ука гитди.

Ягел чадырың газыкларындан бирини хем-де токмагы алып, газыгы асырынлык билен Сисераның гулак тозунда гойды-да, үстүнден токмак билен урды. Газык онуң келлесини ере елмешдирди. Ол дессине жан берди. ²²Барак Сисераны ызарлап, чадырың янына гелди. Ягел оны гөрүп, өңүнден чыкды-да: «Гел бәрик, мен саңа йитгиңи тапып берейин» дийди.

Барак Ягелиң янына гиренде, чекгесинден газык гечирilen, жансыз ятан Сисераны гөрди.

²³Шейдип, шол гүн Худай кенган халкындан болан Ябын ханы ысрайыллара табын этди. ²⁴Ысрайыллар гүн-гүнден гүйчленип, Кенган ханлығыны долы сындырдылар.

5-нчи бап

Дебораның айдымы

¹Шол гүн еңиш мынасыбетли
Дебора билен Абыногамың оглы Ба-
рак шейле айдым айтдылар:

²«Ысрайыл ёлбашчылары аяга
галаңда,
халк олара мейлетин боюн
боланда,
Реббе алкыш айдың!

³Эй, патышалар, эшидиң!
Эй, серкерделер, диңләң!
Мен Реббе нагма айтжак,
Ысрайыл Худайы Реббе
бир овадан саз чалжак.

⁴Я Реб, Сен Сегирден чыканда,
Эдомдан нызамлы аяк
гошаңда,
ер сарсып титреди,
асмандан чагба ягды,
булутлардан сил акды.

⁵Синай дагында Реббин
өңүнде,
Ысрайыл Худайы Реббин
өңүнде
даглар сарсып лерзана гелди.

⁶Ягелиң заманында
Анат оглы Шамгар хөкүм
сүренде,
кервенлериң ызы кесилипди,
ёлагчылар сова ёлдан
ёрөпдилер.

⁷Дебора хениз гелмезинден өң,
эне хөкмүнде орта
чыкармазындан өң,
Ысрайыл обаларында хич
ким галманды.

⁸Олар тэзе худайлары сайлан
вагты
уруш гала дервезесине гелип
етипди.

Ысрайылың кырк мүң
эгериниң әхлиси
не галканын тапды, не-де
найзасын.

⁹Эй, Ысрайыл серкерделери,
ёүрегим сиз билен,
гахрыманларча сөвешжеклер
билен.
Реббе шөхрат болсун!

¹⁰Муны айдың, адамлар,
ак эшек мүнүп гелиёнлер,
халы-паласларда отуранлар,
ёлдан гечип барянлар!

¹¹Гүзере эшидилйэр сазың овазы,
эшидйэс биз сурнайлаң сесин.
Ысрайыл сердарларының
бейик ишлерини,
Реббин өңшини васп эдйэрлер.
Реббин халкы гала
дервезесине ёриш эдйэр.

¹²Оян, эй, Дебора, оян!
Айт, сен өз айдымыңы айт!
Эй, Абыногам оглы Барак,
галкын!
Өз душманларыңы есир ал!

¹³Дири галанлар өз
серкердесиниң янына
гелди,
Реббин халкы улы гүйч билен
маңа гелди.

¹⁴Амалек юрдундакы эфрайым
хем бенямин тирелеринден
уруш тәлимин билйәнлер
гелдилер.
Макырдан ёлбашчылар
гелдилер.

- Зебулундан ша хасасыны
гөтөрйәнлер гелдилер.
- ¹⁵ Ысакар серкерделери Дебора
билен биледи.
Хава, ысакар халкы Барага
вепалыды,
онуң ызындан пыядалап
дүзлүгө дүшдүлөр.
Эмма рубен уругында ичини
хүмледйәнлер көпди.
- ¹⁶ Нәме үчин сиз агылларың
янында
чопан түйдүгиниң овазына
майыл болуп отурдыңыз?
Рубениң уругында ичини
хүмледйәнлер көпди.
- ¹⁷ Гилгат Иорданың аңырысында
галды.
Даның адамлары өз гәмилери
билен галды.
Ашерин халкы деңиз якасында
өз гәми дуралгаларында галды.
- ¹⁸ Нафталы хем зебулун халклары
жанларыны ховп астында
гоюп,
сөвеш мейданында
чакнышдылар.
- ¹⁹ Тагнакда ве Мегидо
сувларының якасында
Кенган ханлары гелип
сөвешдилер;
эмма олар не күмүш, не олжа
газандылар.
- ²⁰ Асмандан йылдызлар ловурдап,
өз ёлунда Сисера билен
сөвешди.
- ²¹ Кишоның акымы – бу гадымы
деря
олары гарк этди.
Эй, жаным! Гүйжүңи жемләп,
өңе гит!
- ²² Ат тойнагының ер сарсдырян
сеси эшидилди.
- ²³ Реббин перишдеси диййәр:
„Батыр эсгерлере
гошулмандыгы үчин
Мероз галасына гарган,
онуң халкына лагнат
ягдырың!“.
- ²⁴ Кейнлерден болан Хеберин
аялы Ягел
чадырда яшаян аяллар
арасында ялкансын!
- ²⁵ Сисера сув диледи, Ягел оңа
сүйт берди.
Ханлара мынасып кәседе оңа
гаймак гетирди.
- ²⁶ Ол чадырдан чыкды,
сол элине газык, саг элине
токмак алды.
Токмак билен Сисераны уруп,
онуң келлесини мынжыратды.
Ол газыгы элине алды-да,
Сисераның гулак тозунда
гоюп,
үстүнден токмак билен какды.
- ²⁷ Сисера Ягелиң аягының
астында,
ятан еринде жан берди.
- ²⁸ Сисераның эжеси пенжиреден
середип,
гөзүни ёла дикип дуршуна
перят эдйәр:
„Оглумың сөвеш арабалары
нәме үчин эглендикә?
Нәме үчин атларының аяк
сеси эшидиленок?“.
- ²⁹ Акыллы бойдашлары оңа
гөвүнлик бердилер.
Мегерем, онуң өзи-де өзүне
шейле диерди:
- ³⁰ „Белки, олжа пайлашандырлар,

херси өзүне бирки гызы
тутяндыр.
Сисера өз олжа алан затларындан
дүрли реңкли гейимлер
сайлаяндыр,
непис нагышлы гейимлерден
мениң үчин сайлаяндыр“.

³¹ Гой, сениң душманларың
хеммеси
шейдип ёк болсун, я Реббим!
Сени сөйёнлер бар гүйжи
билен шөхле сачян
Гүн ялы гүйчли болсун!»

Шондан соң юрт кырк йыллап паракхат яшады.

6-нжы бап

Мидянлар ысрайыллары эйәрлер

¹Ысрайыллар ене-де Реббинң йигренйән ишлерини этмәге башладылар. Реб олары еди йыллап мидянларың элине берди. ²Ысрайыллар мидянларың голастында галдылар. Мидянларың берйән көп жебир-сүтеми себәпли ысрайыллар дагларың говакларында ве башга-да сүмелгелерде өзлерине гизленмәге букулар гурдулар. ³Ысрайыллар ере тохум сепип, экише башланларында, мидянлар, амалеклер ве гүндогар халклар оларың үстүне чозардылар. ⁴Олар Ысрайылың еринде чадырлар гурардылар ве тә Газа галасына ченли әхли экинлери ёк эдердилер. Ысрайыллара не гоюн, не өкүз, не эшек хич зат гоймаздылар. ⁵Олар маллары хем чадырлары билен биле эдил чекиртге чозан ялы болуп гелердилер; оларың өзлериниң хем, дүелериниң хем сан-сажагы ёкды. Олар юрды вес-вейран эдердилер. ⁶Мидянларың

сүтеми себәпли ысрайыллар гаты гарып дүшдүлер ве Ребден көмек сорап, ялбармага башладылар.

⁷Ысрайылларың мидянлардан дадыперят эдип, Өзүне ялбарандыкларына гөрә, Реб оlara бир пыгамбер иберди. ⁸Шол пыгамбер оlara: «Ысрайыл Худайы Реб сизе: „Мүсүр гулчулыгындан сизи Мен чыкардым. ⁹Куватлы мүсүрлилериң ве сизе сүтем эденлериң хеммесиниң элинден Мен халас этдим. Мен олары сизиң өнүнизден ковуп, шу ерлери сизе бердим. ¹⁰Сизе Худайыңыз Реб Мендигими, аморларың топрагында яшасаңыз-да, оларың худайларына сежде этмели дәлдигиңизи айдыпдым. Йөне сиз Мени диңлемедиңиз“ дийип айтды» дийди.

Гидегон сердарлык эдип башлаяр

¹¹Ине, Реббинң иберен перишдеси Опра галасына гелип, дуб агажының ашагында отурды. Бу агач абыгезер уругындан Ёваш диен адамыңкыды. Онуң оглы Гидегон мидянлар билмез ялы, шол ердәки үзүм сыкылян чукурда бугдай дөвүп дурды. ¹²Реббинң перишдеси оңа гөрнүп: «Эй, эдермен уршужы, Реб сениң билендир!» дийди. ¹³Гидегон оңа: «Эй, женабым, эгер Реб бизиң билен болса, онда нәдип бизиң башымыза шунча бетбагтык гелиәр? Ата-бабаларымыз: „Реб бизи Мүсүрден алып чыкды“ дийип, bize гүррүң берйәрдилер. Ханы, Реббинң шол гудратлары? Инди Реб бизи терк эдип, мидянларың элине берди» дийди. ¹⁴Реб Гидегона бакып: «Бар, шу гүйжүң билен гит-де, ысрайыллары мидянларың элинден халас эт. Сени Мен иберйәрин!» дийди. ¹⁵Гидегон: «Я Реб! Мен нәдип Ысрайылы халас

эди билерин? Мениң уругым мана-ша тиресиниң иң эжизидир. Мен өзүм хем машгаламызың иң кичиси ахырын» дийди. ¹⁶Реб оңа: «Мен сениң билен боларын. Сен әхли мидяңлары эмгенмән гылычдан гечирерсиң» дийди. ¹⁷Шонда Гидегон Реббе: «Эгер менден разы болсаң, онда Сен Өзүңиң Ребдигиңи, мениң билен Реббиң геплешйэндигини субут эдйән бир аламант гөркөз. ¹⁸Саңа садака гетирип, өңүндө гойянчам, бу ерден гитме» дийди. Ол: «Сен гелиәнчән, гараша-рын» дийди.

¹⁹Гидегон гидип, бир овлак сойды ве бир батман ундан петир биширди. Эти себеде салды, чорбасыны күйзә гуйды ве булары гетирип, дуб агажының ашагында Онун өңүндө гойды. ²⁰Худайың перишдеси Гидегона: «Эти ве петири шу дашың үстүндө гой-да, үстүндө чорбаны гуй» дийди. Гидегон шейле хем этди. ²¹Перишдәниң элинде хасасы барды. Ол хасаның ужуны эт билен петире дегренде, дашдан от чыкды. От дашың үстүндәки эт билен петири якып күл этди. Хут шол вагт Реббиң перишдеси гөздөн гайып болды. ²²Гидегон Реббиң перишдесиниң өзи билен геплешендигине дүшүнөндө: «Эй, Хөкмүрован Реб! Маңа көмөк эт! Мен перишдән билен йүзбө-йүз болдум» дийип гыгырды. ²³Реб оңа: «Ховсала дүшме, рахатлан! Горкма, сен өлмерсиң!» дийди. ²⁴Гидегон ол ерде Реббе гурбанлык сыпасыны гурды ве оны «Реб рахатдыр» дийип атландырды. (Бу гурбанлык сыпасы абыгезер уругының Опра галасында, дубуң астында хенизе ченли дур.)

²⁵Шол гижәниң өзүндө Реб Гидегона: «Сен какаңың сүрүсүндө ики саны өкүз гетир, оларың бири едияшар өкүз болсун. Какаңың Багала гуран гурбанлык сыпасыны йык, онун янындакы Ашера бутуны чап. ²⁶Соңра белентде Худайыңыз Реббе гурбанлык сыпасыны гур. Икинжи өкүзи сой-да, оны шол ерде Ашера бутундан алнан одун билен якып, якма гурбанлык эдибер» дийди ²⁷Гидегон өзүниң адамларындан онусыны янына алып гелдиде, Реббиң буйругыны ерине етирди. Атасының өйүндәкилериниң хем-де галаның илатының гөреринден горкуп, Гидегон бу иши гижә этди.

²⁸Галаның адамлары ирден туранларында Багалың гурбанлык сыпасының йыкыландыгыны, онун янындакы Ашера бутуның чапыландыгыны, тәзе гурлан гурбанлык сыпасында икинжи өкүзиң якыландыгыны гөрдүлөр. ²⁹«Бу кимиң эден ишикә?» дийшип, бири-бирлеринден сордылар, ахыры сорап-идәп, муны Ёвашың оглы Гидегоның эдендигини билдилер. ³⁰Адамлар Ёваша: «Оглуңы дашары чыкар, ол өлмели, себәби Багалың гурбанлык сыпасыны йыкыпдыр, онун янындакы Ашера бутуны чапыпдыр» дийдилер ³¹Ёваш өзүниң төверегине үйшен мәхеллә: «Багалы горамак сизе галыпмы? Сиз оны голдаяңызмы? Онун тарапыны тутан дандана ченли өлөр. Эгер Багал худай болян болса, өзүни йыккандан арыны өзи алсын, Багалың өзи хасаплашсын» дийди. ³²Шол гүндөн башлап, Гидегоны Ерубалга ^a дийип атландырдылар, себәби ол Багалың гурбанлык сыпасыны йыкды.

^a 6:32 *Ерубалга* – бу сөз Багалың өзи гөрөшсин диймеги аңладар.

³³Шу вакадан соң мидяңлар, амалеклер, гүндогарың бейлеки халклары бирлешдилер ве Иордан дерясындан гечип, Йизрегел жүлгесинде дүшелге гурдулар.

³⁴Гидегона Реббин Рухы инди. Шондан соң Гидегон сурнай чалып, абыгезер уругыны өз ызына дүшмәге чагырды. ³⁵Ол Манашаның әхли тирелерине адам иберип, ол ериң халкыны өз янына топлады. Ол ашерлере, зебулунлара, нафталыллара хем чапарлар ёллады. Олар хем сөвеше чыкдылар.

³⁶Гидегон Худая шейле дийди: «Ысрайыллары мениң үстүм билен халас этжекдигиңе берен сөзүң чын болса, онда ³⁷мен харманда гоюн йүңүни дүшәйин. Эгер даңданың чыгы диге йүңүң үстүне дүшүп, онуң төверегиндәки ерлер гурулыгына галса, онда Сениң Ысрайылы мениң үстүм билен халас этжекдигиңе гөз етирерин». ³⁸Шейле хем болды. Эртеси ирден Гидегон йүңи сыкып, ондан бир жам сув алды. ³⁹Гидегон Худая: «Мени язгарма. Сенден ене бир зат дилемәге маңа ругсат эт: гоюн йүңи билен ене бир гезек сынаг эдип гөрөйин. Гой, инди йүң гурулыгына галсын-да, онуң төверегиндәки ерлер чыг болсун» дийди. ⁴⁰Худай шол гиже шейле хем этди: йүң гуры галып, онуң төверегиндәки ерлере чыг дүшди.

7-нжи бап

Гидегон мидяңлар билен сөвешйәр

¹Ерубагал (ягны Гидегон) хем-де онуң янындакы адамлар даңдан Харот чешмесиниң башында дүшледилер. Мидяңларың дүшелгеси олардан

демиргазыкда, Море депесиниң янындакы жүлгедеди.

²Реб Гидегона: «Сениң янындакы гошун Мениң мидяңлары сизиң элиңизе береримден жуда көп. Ёгсам, ысрайыллар: „Өз гүйжүмиз билен халас болдук“ дийшип, Мениң өңүмде өвнерлер. ³Сен халка эшитдирип: „Ким горкак ве йыгра болса, Гилгат дагларындан ызына долансын“ дийип жар эт» дийди. Гидегон олары сынагдан гечирди. Йигрими ики мүң адам ызына гайтды. Он мүң адам шол ерде галды. ⁴Реб Гидегона: «Энтегем адам көп, олары сувуң якасына гетир. Мен Өзүм саңа олары сайлап берейин. Мениң саңа: „Гой, сениң билен гитсин“ диен адамларым сениң билен гитсинлер, „Сениң билен гитмесин“ диенлерим гитмели дәлдирлер, шолар гитмесинлер» дийди. ⁵Ол адамлары сувуң боюна гетирди. Реб Гидегона: «Сувы итиң ичиши ялы дили билен иченлери бир айры дуруз, дызына чөкүп, эглип иченлери бир айры дуруз» дийди. ⁶Сувы гошавужына алып, дили билен иченлер үч йүз адам болды; бейлеки адамларың хеммеси дызына чөкүп ичди. ⁷Реб Гидегона: «Сувы дили билен ичен үч йүз адам билен сизи халас эдерин; мидяңлары сизиң элиңизе берерин; галан әхли адамлар өз өйлерине гайтсынлар» дийди. ⁸Шейдип, Гидегон бейлеки ысрайылларың иер-ичер ялы затларыны хем-де сурнайларыны алып, оларың хеммесини өз чадырларына гойберди. Үч йүз адамы болса алып галды. Мидяңларың дүшелгеси жүлгедде, оларың ашак тарапындады.

⁹Шол гиже Реб оңа: «Тур, душманың дүшелгесине гаршы сөвешмәге дүш, чүнки Мен олары сениң элиңе

берйэрин. ¹⁰Эгер сен душманың дүшөлгесине сөвөшө гитмэге горксаң, өз хызматкэриң Фура билен биле гидэй. ¹¹Сен оларың нэме гүррүң эдйәнлерини диңлэрсин, шондан соң дүшөлгэ гаршы сөвөшмэге сениң эллерин кувватланар» дийди. Гидегон өз хызматкэри Фура билен дүшөлгедэки яраглы гошунуң гөни үстүне гитдилер. ¹²Мидянлардыр амалеклер ве гүндогар халкларың хеммеси жүлгэниң боюна эдил чекиртге үйшен ялыды. Дүелери шейле бир көпди, олар эдил деңиз якасындакы чэге дей сансыз-сажаксызды. ¹³Гидегон ол ере геленде, бир адам достуна гөрөн дүйшүни айдып берип отырды. Ол: «Дүйшүмде бир тегелек арпа чөреги мидянларың дүшөлгесиниң үстүндө тогаланып, чадыра гелип уряр-да, оны йыкяр, чадыр ыранып даргаяр» диййэр. ¹⁴Бейлеки досты оңа: «Бу ысрайыллы Ёвашың оглы Гидегоның гылыжыдыр. Мидянлары ве онуң дүшөлгелериндэки тутуш гошунуны Худай онуң элине берди» дийип жогап берйэр.

¹⁵Гидегон бу дүйши диңлэп, онуң ёргудыны эшиденден соң, Реббе сежде этди. Ол ысрайылларың дүшөлгесине доланып гелди-де: «Турун, чүнки Реб мидянларың гошунуны сизиң элиңизе берди» дийди. ¹⁶Соңра Гидегон үч йүз адамы үч бөлүмө бөлди-де, хеммесиниң элине шахдан эдилен сурнай, бош күйзе ве күйзэниң ичине-де чыра салып берди. ¹⁷Соң олар йүзленип: «Маңа середин, мениң эденими гайталаң. Оларың дүшөлгесине голайланымызда, мениң эден херекетими сиз хем эдерсиңиз. ¹⁸Мен билен янымдакылар сурнай чаларыс, сиз хем дүшөлгэниң

дашына айланып сурнай чалың хемде „Реб үчин ве Гидегон үчин!“ дийип гыгырың» дийип табшырды.

¹⁹Гидегон билен йүз адам ярыгжэниң өң яны, сакчыларың яңы чалшылан вагты, дүшөлгэниң бир ужундан гелдилер-де, сурнайларыны чалып, эллериндэки күйзелерини дөвдүлөр. ²⁰Үч бөлүмдэкилерин хеммеси-де сурнайларыны чалып, күйзелерини дөвдүлөр. Чеп элинде чыраны саклап, саг элинде сурнай чалдылар хем-де: «Реб үчин, Гидегон үчин сөвөшө чыкалың!» дийип гыгырышдылар. ²¹Хер бири дүшөлгэниң төверегинде өз орунларында дурдулар: тутуш дүшөлгедэкилерин хеммеси ылгашдылар, гыгырышдылар ве гачып башладылар. ²²Үч йүз адамың сурнай чалан вагтындан башлап, Реббин эври билен дүшөлгедэки мидянлар бири-бирини гылычлап өлдүрдилер. Мидянларың гошуну Серера тарап Бейтшитта ченли, Табадың голайындакы Абелмехоланың серхедине гачды. ²³Нафталыларың, ашерлерин тиресинден хем-де манашаларың эхли ковумларындан болан ысрайыллар чагырылдылар. Олар мидянларың ызындан коваладылар.

Гидегон ве эфрайымлар

²⁴Соңра Гидегон тутуш Эфрайым даглыгында яшаянлара өз хабарчыларыны ёллап: «Гелиң, мидянларың гаршысына сөвөшин. Мидянлара үстүндө гечмэге ёл бермез ялы, Иордан дерясыны ве Бейтбара ченли болан сув чешмелерини элэң» дийди. Хемме эфрайымлар чагырылды, олар Бейтбара ченли чешмелери ве Иордан дерясыны эледилер. ²⁵Мидянларың ики баштутаныны: Ореби ве Зееби

эле салдылар. Ореби Ореп гаясында, Зееби болса үзүм сыкылян ерде өлдүрдилер (соңра ол ер Зееп дийлип атландырылыпдыр). Эфрайымлар мидянларың ызындан ковдулар. Ореп билен Зеебиң келлесини кесип, Иорданың гүндогарында болян Гидегона элтип бердилер.

8-нжи бап

¹Соңра эфрайымлар Гидегона: «Сен нәме үчин бейле этдиң, нәме үчин мидянлар билен сөвешмәге гиденінде бизи чагырмадың?» дийдилер. Олар Гидегоны гаты язгардылар. ²Гидегон олар: «Сизиң битирен ишиңизиң янында мениңки дагы нәме? Эфрайым Абыгезериң йыгнан үзүмиден көп йыгып, өзүни багтлы хасапламанмыды нәме? ³Худай Мидян баштутанлары Ореп билен Зееби сизиң элиңизе берди. Мен сизиңкиче иш битирип билдимми?» дийди. Бу сөзлери эшидип, эфрайымларың гахары көшешди.

Гидегон мидянлары еңйәр

⁴Гидегон ядав болса-да, душманың ызындан коваламагы довам эдип, өз үч йүз адамы билен Иордан дерясындан гечди. ⁵Ол Сукодың илатына: «Мениң ызымдан гелиән адамларыма чөрөк бериң, олар гаты ядав. Мен мидян баштутанлары Зебах билен Салмуннаны ызарлап барярын» дийди. ⁶Эмма Сукодың ёлбашчылары: «Сениң гошуныңа нәме үчин чөрөк берели? Зебахы ве Салмуннаны сиз эле салдыңызмы нәме?!» дийдилер. ⁷Гидегон: «Боляр, Реб Зебахы ве Салмуннаны мениң элиме беренден соң, шу болшуңыз үчин сизи чөл агажының тикенлери

билен хем-де бөвүрслен чыбыклары билен тениңизи парчаларын» дийди. ⁸Гидегон бу ерден чыкып, Пениеле ^a гитди ве онуң илатына-да өңки айданларыны гайталады, олар хем Сукодың илатының берен жогабы ялы жогап бердилер. ⁹Ол Пениелиң илатына-да: «Еңиш билен ызыма долаһнып геленимде, шу диңиңизи йыкарын» дийди.

¹⁰Зебах билен Салмунна Каркордады. Гүндогарың илатындан йыгнанан, тутуш гошундан дири галан он бәш мүңе голай эсгер хем оларың янындады. Оларың йүз йигрими мүң сөвешижилери болса өлдүрилипди. ¹¹Гидегон Ноба билен Ёгбоханың гүндогарындакы кервен ёлы билен барып, оларың гарашмадык вагтында дуйдансыз олар зарба урды. ¹²Мидянларың Зебах билен Салмунна атлы ики баштутаны гачды, эмма Гидегон олары ковалап тутды. Бүтин гошун алжыраңчылыга дүшди.

¹³Ёвашың оглы Гидегон Херес гечидиниң үсти билен урушдан гайддып гелди. ¹⁴Ол Сукодың илатындан бир яш етгинжеги тутды-да, оны сораг этди. Ол Сукодың баштутанларының ве яшулуларының етмиш еди санысының адыны язып берди. ¹⁵Гидегон Сукодың илатының янына гелип: «Сиз: „Сениң ядав адамларыңа чөрөк берер ялы, Зебахы ве Салмуннаны эле салдыңызмы нәме?“» дийип, мениң үстүмден гүлүпдиңиз. Ине, Зебах билен Салмунна» дийди. ¹⁶Олар Сукодың яшулуларыны ве галаның илатыны чөл агажының тикенлери хем-де бөвүрслен чыбыклары билен жезаландырдылар. ¹⁷Пенувал диңини

^a 8:8 *Пениел* – еврейче *Пенувел*. Бу Пениелиң бейлеки адыдыр.

йыкып, галаның илатыны гыргына бердилер.

¹⁸Гидегон Зебах билен Салмуннадан: «Сизиң Таборда өлдүрөнлериңиз нәхили адамларды?» дийип сорады. Олар: «Сениң ялыдылар, шазада сыпатлыдылар» дийип жогап бердилер. ¹⁹Гидегон: «Олар мениң сүйтдеш доганларымды. Ребден ант ичйәрин, эгер сиз олары өлдүрмедик болсаңыз, мен хем сизи өлдүрмездим» дийди. ²⁰Ол өзүниң новбахар оглы Етере: «Тур, олары өлдүр!» дийди. Етгинжек гылыжыны чыкармады, себәби энтек яш боланы үчин горкярды. ²¹Зебах билен Салмунна Гидегона: «Тур-да, өзүң бизи өлдүр, себәби эркек адамың ишини дине эркек битирип билер» дийдилер. Гидегон туруп, Зебах билен Салмуннаны өлдүрди-де, оларың дүесиниң бойнундакы ярым ай шекилли шайсеплерини алды.

²²Ысрайыллар Гидегона: «Сениң өзүң, оглуң, агтыгың bize патыша болсун, чүнки сен бизи мидяналарың элинден халас этдин» дийдилер. ²³Гидегон олар: «Менем, мениң оглумам сизе патыша болмаз. Реб сизе патыша болар» дийди. ²⁴Гидегон олар: «Олжа эдип алан алтын гулак халкаларыңыздан маңа хериңиз бирини бериң» дийди. (Душманда гулакхалка көпди, чүнки олар ысмайылларды.) ²⁵Олар: «Хөвес билен берерис!» дийип, ере гейим дүшәп, онуң үстүне адам башына бир гулак халка ташладылар. ²⁶Алтын-күмүш дүвмелерден, мидян патышаларының гойы гырмызы реңкли гейимлеринден хем-де оларың дүелериниң бойнуна дакылян алтын халкаларындан башга, онуң йыгнан

дине гулак халкаларының аграмы такмынан бир батман^a болды. ²⁷Гидегон олардан эфот ясады ве оны өз галасы болан Опрада гойды. Сонра әхли ысрайыллар ол ере гатнап, эфода сежде этдилер. Бу Гидегона хем-де онуң өйүндәкилериң әхлисине гурлан дузакды. ²⁸Шейлеликде, мидянлар ысрайыллар боюн эгдилер хем-де шондан соң олар баш галдырмадылар. Шейдип, Гидегоның дөврүнде ысрайыллар кырк йыллап парахат яшадылар.

Гидегоның өлүми

²⁹Евашың оглы Ерубгагал өз өйүне гидип, шол ерде яшап башлады. ³⁰Гидегон көп аяллы болансоң, онуң етмиш оглы барды. ³¹Шекемде яшаян гырнагы хем оңа бир огул догруп берди. Онуң ады Абымелекди. ³²Гидегон гожалык яшына етип өлди, оны абыгезер уругының Опра галасында, өз атасы Евашың губры гойлан гүммезде жайладылар.

³³Гидегон өленсоң, ысрайыллар Багал бутларына сежде эдип, зына этдилер; Багалберити өзлериниң худайы сайып башладылар. ³⁴Ысрайыллар даш-төверегиндәки әхли душманларың элинден халас эден өзлериниң Худайы Ребби ятламадылар. ³⁵Шейле хем, Ысрайыла ве өзлерине эден әхли хайырлы ишлери үчин Ерубгагалың (ягны Гидегоның) өйүне вепалы болмадылар.

9-нжы бап

Абымелек

¹Ерубгагалың оглы Абымелек Шекеме барып, дайыларына ве өз әжесиниң

^a **8:26 Бир батман** – еврейче *бир муң еди йүз шекел*. Бу такм. 20 кг деңдир.

эхли ковумларына йүзленип: ²«Шекемиң эхли илатына шуны етириң: Сизе Ерубагалың етмиш оглуның ёлбашчылык эдени говумы я бир адамың? Мениң өз сүегиңизден ве тениңиздендигими унутман» дийди. ³Онуң дайылары муны Шекемиң илатына етирип, олары ынандырдылар, оларың гөвүнлери Абымелеге тарап өврүлди. «Ол бизиң доганымыз ахырын» дийдилер. ⁴Олар Абымелеге Багалберит бутханасындан етмиш күмүш теңе алып бердилер. Белли бир ишиң башыны тутман, ишсиз, гөвне геленини эдип, гөвүн хошлап гезип йөрөн адамлара Абымелек шол күмүшлери берип, олары хақына тутды-да, өз ызына дүшүрдү. ⁵Абымелек Опра галасына өз атасының өйүне гелди ве Ерубагалың етмиш оглуны, ягны өз доганларыны бир дашың үстүндө өлдүрдү. Диңе Ерубагалың иң кичи оглы Ётам гачып гизленип, дири галды. ⁶Шекемиң эхли илаты ве Бейтмиллоның илатының хеммеси барып, Шекемиң голайындакы дуб агажының янында Абымелеги патыша дийип ыглан этдилер.

⁷Бу хакда Ётама гүррүң беренлеринде, ол Геризим дагына гидип, онуң депесине чыкды-да, белент сес билен гыгырып, шейле дийди: «Эй, Шекемиң илаты! Мени динлән, эгер шейтсеңиз, Худай хем сизиң дилегиңизи динләр.

⁸Гүнлерде бир гүн агачлар өзлерине патыша сайламакчы болдулар. Олар зейтун агажына йүзленип: „Бизе патыша бол“ дийипдирлер.

⁹Зейтун олар: „Мен худайлара ве адамлара берйән хеззетли ягымы ташлап, башга агачларың үстүндө хөкүм сүрмәге гидеринми?“ дийип жогап берипдир.

¹⁰Соңра агачлар инжир агажына: „Гел-де, сен бизе патыша бол“ дийип йүз тутупдырлар.

¹¹Инжир олар: „Мен өзүмиң ширин-шекер иймишими ташлап, агачларың үстүндө хөкүм сүрмәге гидеринми?“ дийип жогап берипдир.

¹²Соң олар үзүм агажына: „Гел-де, бизиң үстүмизден патышалык эт“ дийипдирлер. ¹³Үзүм агажы олар: „Мен нәме худайларың ве адамларың гөвүнү гөтерйән ширин-шербетими ташлап, агачларың үстүндө хөкүм сүрмәге гидеринми?“ дийип жогап берипдир.

¹⁴Иң соңунда эхли агачлар тикенли агажа: „Бизе сен патыша болай“ дийипдирлер.

¹⁵Тикенли агач бейлеки агачлара бакып: „Эгер сиз мениң, хақыкатдан хем, өзүңизе патыша болмагымы ислейән болсаңыз, онда мениң саямда букулың. Эгер шейтмесеңиз, онда тикенли агачдан от чыкып, Ливаның кедр агачларыны якып-яндырар“ дийипдир.

¹⁶Ине, инди бир середип гөрүң, чыныңыз билен ак йүрекден Абымелеги патыша сайладыңызмы? Ерубагалы хем онуң өйүни нәтдиңиз, онуң хайырлы ишлерине мынасып иш этдиңизми? ¹⁷Мениң какам сиз үчин сөвешди, өз жаныны гайгырмады. Ол сизи мидяларың элинден халас этди. ¹⁸Инди сиз мениң какамың өйүндәкилериниң гаршысына гидип, онуң етмиш оглуны бир дашың үстүндө өлдүрдиңиз, онуң гырнагындан болан оглы Абымелеги болса Шекемиң илатының үстүндө патыша эдип гойдуңыз, себәби ол сизиң доганыңыз. ¹⁹Эгер чыныңыз билен ак йүрекден Ерубагал билен онуң машгаласына догры иш эден

болсаңыз, онда Абымелеге шатланың, ол хем сизе шатлансын. ²⁰Эмма бейле этмедик болсаңыз, онда, гой, Абымелекден от чыкып, Шекемиң ве Бейтмиллоның илатыны яксын. Шекемиң ве Бейтмиллоның илатындан от яйрап, Абымелеги көйдүрсин». ²¹Соңра Ётам Беере гачып гитди ве ол ерде доганы Абымелекден гизленип яшады.

²²Абымелек Ысрайыла үч йыл ёлбашчылык этди. ²³Худайың эмри билен Шекемиң илаты Абымелегин гаршысына гидип башлады. ²⁴Бу Ерубагалың етмиш оглуның нәхак ганыны дөкен Абымелекден ве оңа муны этмәге голтгы берен Шекем илатындан ар алмак үчин шейле болды. ²⁵Шекемлилер дагың ёкарсында талаңчылары гойдулар. Олар өзлериниң деңинден гечйёнлериң әхлисини таладылар. Бу барада Абымелеге хабар етирилди.

²⁶Абымелеге гаршы чыкан Ебедин оглы Гагал өз доганлары билен Шекеме гелди. Шекемиң илаты олар бил баглады. ²⁷Олар мейдана чыкып, өз үзүмлерини йыгдылар. Үзүм енжилйән сокуда енжип, сыкып сувуны алдылар. Байрам этдилер, өз худайларына сежде этдилер. Ийип-ичип, Абымелеги нәлетледилер. ²⁸Гагал шонда: «Биз Абымелеге гулдук эдер ялы, Абымелек ким? Биз нәхили адам экеник? Онуң атасы Ерубагал дәлми? Онуң ёлбашчысы Зебул дәлми? Говусы, шекемлилериң атасы Хаморың ковумларына гулдук эдиң, Абымелеге гулдук этмек нәмә герек? ²⁹Эгер-де халк Абымелеги мениң элиме берсе, мен оны ковардым ве Абымелеге: „Өз эсгерлериңиң саныны көпелт-де, сөвеше чык“ диердим» дийди.

³⁰Гагалың айдан сөзлерини эшиденде, галаның ёлбашчысы Зебулың гахары кекирдегине гелди. ³¹Ол хилегәрлик билен Арумадакы Абымелеге гизлин хабар иберди: «Ине, Гагал ве онуң доганлары Шекеме гелип, халкы сениң гаршына аяга галдырярлар. ³²Сиз шейле эдиң: өзүң ве янындакылар гиже туруңда, мейданда букуда эсгерлери отурдың. ³³Ирден, Гүн догуберенде, туруңда, гала хүжүм эдиң, Гагал ве онуң янындакы адамлар өңүңизден чыкканда, сен олары аяман, элинде барыны эт».

³⁴Гиже Абымелек ве онуң янындакы адамлар Шекемиң голайында дөрт топар эдип, эсгерлерини гойдулар. ³⁵Гагал гелип, галаның дервезесиниң янында дурды. Абымелек хем-де букуда отуран адамлар букудан чыкып йөредилер. ³⁶Гагал гелиән адамлары гөрүп, Зебула: «Ана, дагың ёкарсындан адамлар ашак инип гелиёрлер» дийди. Зебул оңа: «Дагың көлегеси саңа адам болуп гөрүнйәндир» дийди. ³⁷Гагал ене-де: «Ине, адамлар бейикден ашак инип гелиёрлер. Бир бөлүмиң эсгерлери палчының дуб агажындан бәрик гелиёрлер» дийди. ³⁸Зебул оңа: «Ханы инди сениң „Биз Абымелеге гулдук эдер ялы, ол киммишин?“ диен дилиң ниреде? Булар сениң шол эсгермедик адамларың дәлми нәмә? Бар, инди чык-да, олар билен сөвеш-дә!» дийди. ³⁹Гагал Шекем илатының өңүне дүшүп гитди-де, Абымелек билен сөвешди. ⁴⁰Абымелек онуң ызындан ковалады; Гагал ондан гачды. Гала дервезесине ченли аралык-да болан сөвешде көп адам гырылды. ⁴¹Абымелек Арумада галды.

Зебул Гагалы ве онуң доганларыны Шекемден чыкарып ковды.

⁴²Эртеси халк экин мейданына чыкды. Бу барада Абымелеге хабар бердилер. ⁴³Ол өз адамларыны алып, олары үч бөлүмө бөлди-де, мейданда букуда отуртды. Халкың галадан чыканыны гөрөнде, дуйдансыз оларың үстүни басып, олары гырдырды. ⁴⁴Абымелек ве онуң янындакы гошун бөлүми галаның дервезесиниң агзына тарап сүйшенде, онуң бейлеки ики бөлүми мейдандакыларың үстүне чозуп, олары гырдылар. ⁴⁵Абымелек узынлы гүн сөвешди ве галаның илатыны гырып, галаны вейран этди ве ол ере дуз сепдирди.

⁴⁶Шекемиң голайындакы Эйлберит ыбадатхананың баштутанлары муны эшидип, ыбадатхананың ин берк гораг ерине гирдилер. ⁴⁷Абымелек бу хакда эшиденде, ⁴⁸янындакы адамлар билен Салмон дагына гитдилер. Абымелек өз яны билен палта экидип, агач шахаларыны чапды-да, эгнине алды ве янындакылары: «Мен нәме эден болсам, сиз хем деррев шоны эдин» дийди. ⁴⁹Эсгерлериң хер бири агач чыбыкларыны чапып, Абымелегиң ызы билен гитдилер ве чыбыклары ыбадатхананың төверегине үйшүрүп, оны отладылар. Эйлберит ыбадатханасындакы мүңе голай эркеклер ве аяллар өлдүлөр.

⁵⁰Соңра Абымелек гидип, Тебез диен галаны габады ве оны эeledи. ⁵¹Галаның ортaрасында берк диң барды. Аял-эркек, умуман, галаның илатының хеммеси шол ере гачдылар. Олар диңиң ичине гирип, гапыларыны бекледилер ве онуң депесине чыкдылар. ⁵²Абымелек диңиң янына гелип, онуң дашыны габады, оны

отламак үчин гапыларының янына барды. ⁵³Шонда бир аял дегирмен дашыны Абымелегиң келлесинден зыңып, онуң келлечанагыны дөвди. ⁵⁴Абымелек шол махал өз янындакы яраг гөтерйән етгинжегини чагырды-да, оңа: «Гылыжыңы ялаңачла-да, мени өлдүр, мен барада „Оны аял өлдүрди“ дийлен гүррүң яйрамасын» дийди. Етгинжек дессине оңа гылыжыны салды, ол жан берди. ⁵⁵Абымелегиң өленини гөрөн ысрайылларың херси өз өйли-өйүне доланды.

⁵⁶Шейдип, Абымелегиң өз етмиш саны доганыны өлдүрүп, атасының өйүне эден хыянатчылыгыны Худай онуң өзүне гөркезди. ⁵⁷Шекемиң илатының эден әхли женаятчылыгыны Худай оларың өз башларына салды. Олары Ерубагалың оглы Ётамың гаргышы тутды.

10-нжы бап

Тола сердар

¹Абымелекден соң Ысрайылы халас этмек үчин ысакар тиресинден Додоның агтыгы, Пуваның оглы Тола аяга галды. Ол Эфрайым даглыгында ерлешйән Шамыр диен ерде эфрайымларың арасында яшады. ²Ол йигрими үч йыл Ысрайыла сердар болды. Соңра ол дүнйөден өтди, оны Шамырда жайладылар.

Яйыр сердар

³Ондан соң, Ысрайыла йигрими ики йыллап Гилгатлы Яйыр сердар болды. ⁴Онуң отуз оглы барды; оларың херси бир эшек мүнүп, Гилгадың отуз галасына өз хөкүмлерини йөрөдйәрдилер. Хенизе ченли

шол галалар Хавотяйыр^a дийлип атландырылар. ⁵Яйыр арадан чыкканда, оны Камон галасында жайладылар.

Ысрайыллар ене Реббе ялбарялар

⁶Ысрайыллар ене Реббин йигренйән ишлерини эдип башладылар. Ысрайыллар Багал билен Ашторет бутларына хем-де Сирияның, Сидоның, Мовабың, Аммонның, пилиштлилерин худайларына гулдук эдип башладылар. Олар Ребби терк эдип, Оңа гулдук этмедилер. ⁷Шонуң үчин Реббин Ысрайыла гахары гелди. Ол ысрайыллары пилиштлилерин ве аммонлыларың элине берди. ⁸Шол йыл олар ысрайыллары даргадып, олара гаты азар бердилер. Иорданың гүндогарындакы Гилгатда, ягны аморларың еринде яшаян әхли ысрайыллара олар он секиз йыллап сүтем этдилер. ⁹Иң соңунда яхуда, бенямин ве эфрайым тирелери билен урушмак үчин аммонлылар Иордандан гечдилер. Ысрайыллар улы гайгы-алада галдылар. ¹⁰Олар Реббе йүзленип: «Биз Сениң өңүнде гүнә этдик, өз Худайымыз Сени терк эдип, Багал бутларына гулдук этдик» дийип энрешдилер.

¹¹Реб ысрайыллара шейле дийди: «Сизи мүсүрлилерин хем, аморларың хем, аммонлыларың хем, пилиштлилерин хем элинден азат эден Мен дәлми? ¹²Сидонлар, амалеклер ве моваплылар сизе сүтем эден вагты Мени чагыраныңызда, Мен сизи оларың элинден халас этдим. ¹³Сиз Мени унутдыңыз ве башга худайлар гулдук этдиңиз, шонуң үчин Мен сизе инди рехим этжек дәл. ¹⁴Барың, өз сайлан худайларыңызга йүз тутуң,

гысажа дүшениңизде, сизи, гой, шолар халас эдиберсинлер». ¹⁵Ысрайыллар Реббе йүзленип: «Биз Сениң өңүнде гүнәли, bize ислән жезаңы берип билерсиң, йөне бу гүн бизи халас эт!» дийдилер. ¹⁶Шейдип, олар кесеки худайлардан йүз өврүп, ене Реббе гулдук эдип башладылар. Реб олар ене-де дөзмедди.

¹⁷Аммонлылар үйшүп, Гилгатда дүшелге гурдулар. Ысрайыллар йыгнанып, Миспада дүшелге гурдулар. ¹⁸Гилгат халкының тиребашылары бири-бирилерине: «Аммонлыларың гаршысына ким илкинжи болуп урша башласа, шол адам Гилгадың тутуш илатына баштутан болар» дийдилер.

11-нжи бап

Ефтах сердар

¹Гилгат уругындан Ефтах диен бир эдермен урушжы барды. Ефтахың әжеси лолыды; какасының ады Гилгатды. ²Гилгадың өз никалы аялындан бирнөче оглы барды. Олар улалып, йигит чыканларында, олар Ефтахга: «Сен башга аялдан болан огулсың, шоңа гөрә сен бизиң атамызың өйүнден хич зат мирас алмарсың» дийип, оны ковдулар. ³Ефтах өз доганларындан гачып, Топ дийлен ерде орнашды ве дашына үйшен бозгаклара баш болуп уграды.

⁴Бирнөче вагтдан соң аммонлылар ысрайылларың үстүне чоздулар. ⁵Шонда Гилгадың яшулулары Ефтахы алып гайтмак үчин Топ үлкесине гитдилер. ⁶Олар Ефтахга: «Сен гел-де, bize серкерде бол, аммонлылар билен уршалы» дийдилер.

^a 10:4 *Хавотяйыр* – бу сөз *Яйырың обалары* диймеги аңладяр.

⁷Эмма Ефтах олар: «Мени йигренип, атамьң өйүндөн кованлар сиз дәлми, эйсем? Бу гүнки гүн башыңыза иш дүшенде, мен сизге керек болдуммы?» дийди. ⁸Шонда Гилгадьң яшулулары Ефтах: «Шейле болан болса-да, биз инди саңа тарап өврүлдик. Йөр, биле аммонлыларың гаршысына сөвешели! Сен бизиң үстүмизден, тутуш Гилгат халкына баштутанлык эт!» дийдилер. ⁹Ефтах олар: «Эгер-де сиз аммонлылар билең сөвешмек үчин мени ызыма алып гитсеңиз, Реб хем олары мениң элиме берсе, шонда мен баштутаныңыз боларың» дийди. ¹⁰Гилгат яшулулары Ефтах: «Бизе Реб шаят болсун, биз сениң сөзүңден чыкмарыс» дийдилер. ¹¹Шейлеликте, Ефтах Гилгат яшулулары билең гитди. Халк оны өзүне баштутан ве серкерде эдип сайлады. Ефтах шонда Миспада Реббиң хузурында сөз сөзледи.

¹²Ефтах Аммон патышасына: «Сен мениң юрдумың үстүне чозар ялы, арамызда нәме болан зат бар?» диен сөзлери айтмак үчин, онуң янына өз илчилерини иберди. ¹³Аммон патышасы Ефтахың илчилерине шейле жогап берди: «Ысрайыллар Мүсүрден гайдып гелйәркәлер, Арнондан Ябок ве Иордан деряларына ченли аралыкдакы ерлерими мениң элимден алдылар; шол ерлери маңа урушсыз гайдып бер». ¹⁴Ефтах Аммон патышасының янына тәзеден илчилер иберди. ¹⁵Оңа шу ашакдакылары айтмакларыны буюрды:

«Ефтах муны айдыр: ысрайыллар моваплыларың ве аммонлыларың юрдуны алмады, ¹⁶себәби ысрайыллар Мүсүрден чыканларында, Гызыл

деңзе^а ченли чөлүң үсти билең гитди, Кадеше гелдилер. ¹⁷Соңра олар: „Юрдуңың ичинден гечмәге бизе ругсат эт“ диен хайыш билең Эдом патышасына өз илчилерини ибердилер, эмма Эдом патышасы динлемеди. Ысрайыллар Мовап патышасының янына хем илчилер ёлладылар, эмма ол хем разы болмады. Шоңа гөрө ысрайыллар Кадешде галдылар. ¹⁸Олар чөлүң ичи билең Эдом хемде Мовап юрдундан сова гечдилерде, Мовабың гүндогар арачәгинде, Арноның аңырсында ерлешдилер, эмма Мовабың мейданының ичине гирмедилер, чүнки Арнон Мовабың чәги болуп дурярды. ¹⁹Соңра ысрайыллар Хешбон галасына, аморларың ханы Сихоның янына өз илчилерини иберип: „Юрдуңың ичинден гечип, өз еримизе аралашмага ругсат эт“ дийдилер. ²⁰Эмма Сихон ысрайылларың гечип гитмегине разылык бермеди. Ол өз халкыны йыгнап, Яхсада дүшелге гурды ве ысрайыллар билең сөвеше гирди. ²¹Ысрайыл Худайы Реб Сихоны хем-де онуң халкыны ысрайылларың элине берди. Ысрайыллар олары еңдилер. ²²Олар аморларың Арнондан Ябок дерясына ченли ве чөлден тә Иордана ченли болан әхли ерини басып алдылар. ²³Шейдип, Ысрайыл Худайы Реб Өз халкы Ысрайылың бәхбиди үчин аморлары басып алды. Инди хем сен олары ызына алжак болярсыңмы? ²⁴Сен өз худайың Кемошың өзүне берен ериниң үстүнден әелик эденокмы нәме? Биз хем Худайымыз Реббиң бизиң бәхбидимиз үчин басып алан ерине әелик эдйәрис. ²⁵Сен Мовап патышасы Сипорың

^а 11:16 *Гызыл деңиз* – еврейче *Гамыш деңзи*.

оглы Баллакдан говумы нәме? Ол Ысрайыл билен терслешдими я урушдымы? ²⁶Ысрайыллар эййәм үч йүз йыл бәри Хешбонда ве оңа дегишли обаларда, Арогерде ве оңа дегишли обаларда хем-де Арнона якын әхли галаларда яшап гелйәрлер. Сиз нәме үчин шонча вагтлап ол галалары эелемединиз? ²⁷Мен сениң өңүнде гүнәкәр дәл, сен болса мениң гаршыма уруш башлап, маңа яманлык эдйәрсин. Инди, гой, хөкүм йөрөдйән Реб ысрайыллар билен аммонлыларың арасында хөкүмдар болсун-да, хөкүм чыкарсын». ²⁸Эмма Ефтахың бу сөзлерине Аммон патышасы гулак асмады.

²⁹Ефтах Реббиң Рухы инипди. Ол Гилгадың ве Манашаның үстүнден гечди. Ол Гилгатдакы Миспәниң үстүнден гечип, аммонлыларың үстүне гитди. ³⁰Ефтах Реббиң өңүнде ант ичип, шейле дийди: «Эгер Сен аммонлылары мениң элиме берсең, ³¹онда мен аммонлылары еңип, ызыма доланып геленимде дөвезәмден илкинжи чыкан Сениңкидир. Мен шоны Реббе якма гурбанлык эдип бержекдирин». ³²Ефтах дерядан гечип, аммонлылар билен урушмага гитди. Реб олары Ефтахың элине берди. ³³Ысрайыллар Арогерден Минните ченли оларың йигрими галасыны хем-де Абелкерамыма ченли аралыгы гыргына берип, улы еңиш газандылар. Шейдип, аммонлылар ысрайыллара боюн эгдилер.

Ефтах ве онуң гызы

³⁴Ефтах Миспадакы өйүне геленде, онуң өз гызы эли депрекли танс эдип, өңүнден чыкды; онуң еке гызы барды, башга оглы-да, гызы-да ёкды.

³⁵Ол гызыны гөрөнде, якасыны йырттып: «Вах, гызым, сен мениң багтымы гаралтдың! Инди сен хем мени ынжалыкдан гачырдың! Чүнки мен Реббиң өңүнде өз агзым билен касам этдим, инди нәдип ондан боюн гачырайын» дийди. ³⁶Гыз какасына: «Кака, сен Реббиң өңүнде өз агзың билен нәме касам эден болсаң, ерине етирибер, чүнки Реб сени Аммон душманларыңдан үстүн чыкарды» дийди. ³⁷Ол ене какасына: «Маңа ики ай мөхлет бер. Мен дага гидип, жораларым билен гезим эдейин ве дурмуша чыкмакдан махрум боландыгымың агысыны аглайын» дийди. ³⁸Какасы: «Боляр, гидәй» дийип, оны ики айлап гойберди. Ол өз жоралары билен гитди-де, дага бой гызлыгына өлжегине ики айлап яс тутды. ³⁹Ики ай геченсоң, ол какасының янына доланып гелди. Какасы гызы барада эден касамыны ерине етирди, ол бой гызлыгына өлди. Шондан соң ысрайыл гызларының арасында ⁴⁰гилгатлы Ефтахың гызының ясыны тутмак үчин, хер йылда дөрт гүн дага гитмек дәби пейда болды.

12-нжи бап

Ефтах эфрайымлар билен урушяр

¹Эфрайымлар урушмак үчин бир ере йыгнандылар ве Йордан дерясыңдан гечип, Сафона гелдилер. Олар Ефтах: «Сен нәме үчин аммонлылар билен урушмага гиденде бизи чагырып, өзүң билен алып гитмедин? Биз сениң өзүң билен билеликте өйүңи отлары» дийдилер. ²Ефтах олар шейле дийди: «Мениң ве мениң адамларымың аммонлылар билен бир улы давамыз барды. Мен сизи көмеге чагырдым,

эмма сиз гелип, мени оларың элинден гутармадыңыз. ³Сизиң мени халас этмежегинизе гөзүм етенде, мен жанымы ховп астында гоюп, аммонлыларың үстүне гитдим. Реб олары мениң элиме берди. Инди нәме бу гүн сиз мениң билен урушмага гелдиңизми?»

⁴Ефтах Гилгадың әхли эркеклерини чагырды-да, эфрайымлар билен урушды. Гилгатлылар эфрайымлары гырдылар, себәби эфрайымлар олар: «Эй, эфрайым ве манаша халкларының арасында яшаян гилгатлылар! Сиз Эфрайымдан гачан дөнүклерсиңиз!» дийипдилер. ⁵Гилгатлылар эфрайымларың элинден Иордан дерясының гүзерини алдылар. Дири галан эфрайымлардан бири: «Иордан дерясындан гечмәге ругсат эдәйиң» дийсе, Гилгадың адамлары: «Сен эфрайымлы дәлми?» дийип сорардылар. Эгер ол «Ёк» дийип жогап берсе, ⁶олар оңа: «Ханы, „шибболет“ дийип айт» диердилер. Шонда ол «сибболет» дийәйсе, онда оны Иордан дерясының гүзеринде өлдүрердилер. Чүнки эфрайымлар «ш» сесини айдып билмейәндиклери үчин, оңа дерек «с» сесини айдярддылар. Шейдип, гилгатлыларың элинден кырк ики мүң эфрайымлы өлди.

⁷Ефтах Ысрайылда алты йыллап сердар болды. Ол арадан чыканда, оны өз Гилгат галасында жайладылар.

Ыбсан, Элон ве Абдон

⁸Ефтах арадан чыкандан соң, бейтуллахамлы Ыбсан Ысрайылда сердар болды. ⁹Онуң отуз оглы ве отуз гызы болуп, гызларыны башга тирелере дурмуша чыкарып, огул-

ларыны-да башга тирелерден өерди. Ол еди йыл Ысрайылың сердары болды. ¹⁰Ыбсан арадан чыканда, оны Бейтуллахамда жайладылар.

¹¹Ондан соң зебулунлы Элон Ысрайыла сердар болуп, оны он йыллап доландырды. ¹²Элон арадан чыканда, оны Зебулундакы Аялонда жайладылар.

¹³Ондан соң пиргатонлы Хиллелиң оглы Абдон Ысрайыла сердар болды. ¹⁴Онуң кырк оглы ве отуз агтыгы болуп, оларың херси бир эшек мүнди. Ол Ысрайыла секиз йыллап сердар болды. ¹⁵Хиллелиң оглы Абдон арадан чыканда, оны Эфрайымдакы амалеклериң яшаян даглыгында, Пиргатон диен ерде жайладылар.

13-нжи бап

Шимшон сердарың догулмагы

¹Ысрайыллар ене-де Реббиң йигренйән ишлерини этдилер. Шол себәпли Реб кырк йыллап ысрайыллары пилиштлилериң элине берди.

²Шол дөвүрде Соргада дан тиресинден Манова диен бир адам барды; онуң аялы өнелгесизди. ³Реббиң перишдеси онуң аялының янына гелип: «Сен өнелгесиз болсаң-да, гөврели боларсың ве бир огул дограрсың. ⁴Сен өзүңи аяп сакла, шерап, чакырдан ичме, харам затлардан ийме. ⁵Чүнки сен гөврели боларсың ве огул дограрсың; онуң келлесине пәки дегмели дәлдир, себәби энесиниң гөвресинде галан гүнүнден башлап, ол чага Худая назыр^а болар, ол Ысрайылы пилиштлилериң элинден халас эдер»

^а **13:5 Назыр** – өзүни Худая багышлан адамларың сачына пәки дегирмезлик нышаны. Сөзлүге серет.

дийди. ⁶Аялы адамсының янына гелип, шейле дийди: «Мениң яныма Худайың адамы гелди, онуң даш кешби Худайың перишдесиниңки ялы, хайбатлы, горкунчды. Мен онуң ниреден геленини сорамадым, ол маңа өз адыны хем айтмады. ⁷Ол маңа: „Сен гөврели боларсың, огул дограрсың, шерап, чакырдан ичме, харам затлардан ийме, чүнки гөвреде галан гүнүнден башлап, ол Худая назыр болар“ дийип айтды».

⁸Манова Реббе йүзленип: «Я Реб! Гой, бизе иберилен Худайың адамы янымыза ене-де гелсин хем-де бизден догулжак чага нәме этмелидигимизи өвретсин» дийип ялбарды. ⁹Худай Манованың сесини эшитди ве Манованың аялы мейдандака, Худайың перишдеси онуң янына гелди. Эмма аялың адамсы янында ёкды. ¹⁰Аялы шол вагт ылгап гидип: «Мениң яныма өңки гелип гиден адам гелди» дийип, адамсына хабар берди. ¹¹Манова аялы билен ол адамың янына барды ве ондан: «Мениң аялым билен геплешен сенми?» дийип сорады. Перишде: «Мен!» дийип жогап берди. ¹²Манова оңа: «Сениң айданларың амала ашанда, биз ол чага нәхили гарамалы ве оңа нәме этмели?» дийип сорады. ¹³Реббидиң перишдеси Манова: «Гой, сениң аялың мениң айданларымы этсин. ¹⁴Ол үзүмден өндүрилен затлары иймесин; шерап, чакыр датмасын, харам затлардан асла иймесин. Аялың мениң буйранларымың әхлисини бержай этмелидир» дийди.

¹⁵Манова Реббидиң перишдесине: «Сениң үчин бир овлагы тайярлаянчак, сени ёлундан сакламага ругсат эт» дийди. ¹⁶Реббидиң перишдеси Манова: «Сен мени сакласаң-де, мен

сениң нахарыңы иймерин, эмма сен якма гурбанлык тайярламак ислесең, онда оны Реббе хөдүр эт» дийди. (Манова бу адамың Реббидиң перишдесидигини билмейәрди.) ¹⁷Манова Реббидиң перишдесине: «Айданларың хақыкат боланда, биз сени алкышлар ялы, өз адыңы айт» дийди. ¹⁸Реббидиң перишдеси оңа: «Мениң адымы нәме сораарсың? Ол өрән тәсиндир!» дийди.

¹⁹Манова овлак билен галла садаканы дашың үстүне гетирип, тәсин гудратлар эдйән Реббе берди. ²⁰Гурбанлык сыпасының үстүнден ялын асманга галып угранда, Реббидиң перишдеси ялын билен биле ёкары гөтерилди. Муны гөрән Манова билен онуң аялы ере йүзин йыкылдылар. ²¹Реббидиң перишдеси Манова билен аялына шондан соң гайдып хич гөрүнмеди. Манова онуң Реббидиң перишдесидигини шонда билип галды. ²²Манова өз аялына: «Догрудан хем, биз хөкман өлерис, чүнки биз Худайы гөрдүк» дийди. ²³Аялы оңа: «Эгер Реб бизи өлдүрмек ислән болса, бизиң элимизден якма гурбанлыгымызы ве галла садакамызы кабул этмезди, бизе шол тәсинликлери гөркезмезди, бу затлары бизе мәлим этмезди» дийди.

²⁴Аялы огул догурды ве оңа Шимшон диен ат гойды. Чага өсүп кемала гелди, Реб оңа ак пата берди. ²⁵Сорга билен Эштаволын аралыгындакы Маханаданда боланда Шимшоны Реббидиң Рухы галкындырып башлады.

14-нжи бап

Шимшон өйленйәр

¹Гүнлерде бир гүн Шимшон Тимна гиденде, пилиштли бир гызы гөрди.

²Ол барып, өз эжесине ве какасына: «Мен Тимнада пилиштли гызлардан бирини гөрдүм. Шоны маңа алып бериң» дийди. ³Эмма эжеси билен какасы она: «Нәме үчин сен сүннетсиз пилиштли халкдан гыз алжак болярсың? Нәме өзли-өзүңде, тутуш илимизде сен өйленер ялы гыз ёкмы?» дийдилер. Шимшон какасына: «Маңа шоны алып бер, себәби ол мениң гөвнүме ярады» дийди. ⁴Бу ишиң Реб тарапындан боляндыгыны, пилиштлиериң гаршысына чыкмак үчин, Онун аматлы пурсады гөзлейәндигини Шимшоноң эжеси билен какасы билмейәрди. Шол вагтлар ысрайылларың үстүнден пилиштлилер хөкүм сүрйәрди. ⁵Шимшон, онуң эжеси ве какасы Тимна тарап уградылар. Олар Тимнадакы үзүмчиликден гечип баряркалар, Шимшон бир яш ёлбарсың арлаян сесини эшитди. ⁶Шимшона улы гүйч билен Реббиң Рухы инди, ол ёлбарсы эдил бир овлажыгы бөлеклейән ялы эдип, дүйт-мүйт этди; онуң элинде хич зат ёкды. Ол бу эден ишини эжесине-какасына айтмады. ⁷Барып, ол гыз билен геплешди; ол Шимшоноң гөвнүне ярады.

⁸Бирнөчө гүнден соң Шимшон ол гыза өйленмек үчин гиденинде, ол шол ёлбарсың маслыгыны гөрмөк үчин совулды. Серетсе, ёлбарсың маслыгында бал арыларың өйжүги хем-де бал бар экен. ⁹Ол балдан гошавужыны долдурып, ёлбойы ялап ийип гитди, эжесиниң ве какасының янына геленде олар-да берди. Олар хем ийдилер, эмма балы ёлбарсың маслыгындан аландыгыны Шимшон олар айтмады.

¹⁰Шимшоноң какасы гызыңка гелди, Шимшон шол ерде, адатча, өйлейән йигитлериң эдиши ялы еди гүңлөп той тутды. ¹¹Той башлананда, онуң янында биле болар ялы, она отуз саны дост сайладылар. ¹²Шимшон олар: «Мен сизе бир матал айтжак; эгер сиз оны маңа тоюң еди гүңүниң довамында догры чөзүп берсеңиз, онда мен сизе отуз саны непис дон хем-де отуз лай көйнек берерин. ¹³Эгер-де чөзүп билмесеңиз, онда сиз маңа отуз саны непис дон ве отуз лай көйнек берерсеңиз» дийди. Олар Шимшона: «Маталыңы айт, эшидели» дийдилер.

¹⁴Шимшон олар маталыны айтды: «Иегенден иймит чыкды, гүйчлүден сүйжүлик чыкды».

Маталы үч гүңлөп чөзүп билмедилер.

¹⁵Дөрдүнжи гүн^а дийленде, олар Шимшоноң аялына: «Адамыңы ыр, ол бизе маталы чөзүп берсин; ёгсам, өзүңи-де, какаңың өйүни-де отларыс, сиз бизи иң соңкы задымыза ченли талап, гедай гоймак үчин чагырыпмыдыңыз?» дийдилер. ¹⁶Шимшоноң аялы адамсының янында аглап: «Сен мени йигренйәрсин, мени сөймейәрсин, мениң илимиң йигитлерине матал айтдың, маңа оны чөзүп береңок» дийди. Шимшон оңа: «Өз эжеме, какама чөзүп берипдиринми, саңа чөзүп берер яль» дийди. ¹⁷Онуң аялы тоюң бүтин довамында, еди гүңлөп аглады. Аялы өзеленип дурансоң, ахырсоңунда, единжи гүн диенде Шимшон оңа маталың чөзгүдини айтды. Шимшоноң аялы өз илиниң йигитлерине маталың чөзгүдини айдып берди. ¹⁸Единжи гүн дийленде, Гүн батмаздан өң, йигитлер Шимшоноң янына гелип:

^а 14:15 *Дөрдүнжи гүн* – бу жүмле кәбир голязмаларда *единжи гүн* дийип душ гелйәр.

«Балдан сүйжи,
ёлбарсдан гүйчли нәме бар?»

дийдилер.

Шимшон олар: «Сиз мениң гөләм аркалы ер сүрмедик болсаңыз, маталы чөзүп билмездиңиз» дийди. ¹⁹Реббин Рухы оңа инди, ол Ашкелона гидип, ол ерде отуз адамы өлдүрди. Оларың эшигини сыпырып алды-да, маталы чөзенлере бир лай көйнек гетирип берди. Онсоң ол газаба мүнүп, өз какасының өйүне гайтды. ²⁰Шимшон аялыны болса, ол өйлененде, оңа иң якын дост болуп отурана дурмуша чыкардылар.

15-нжи бап

Шимшон пилиштлилерден ар аляр

¹Бирнөче гүнден соң, бугдай дөвеги вагтында Шимшон бир овлак алып, аялыны гөрмәге гелди. Шимшон ятылян отага өз аялының янына гиржекдигини айданда, аялының какасы оңа ёл бермеди. ²Аялының какасы оңа: «Сен өз аялыңдан йүз өвренсиң өйдүп, мен оны той вагтында саңа иң якын дост болана эре бердим. Ине, онуң кичи гыз жигиси ондан хем овадан дәлми? Аялының дерегине, белки, шуну аларсың?» дийди. ³Шимшон олар: «Инди пилиштлилере яманлык этсем, мениңки хак болар» дийди. ⁴Шимшон үч йүз саны тилкини тутуп, гуйрукларыны жүбүт-жүбүтден бири-бирине даңды. Соңра чыралары алды-да, олары хер ики тилкиниң гуйругының арасына беркитди. ⁵Ол чыралары отлап, пилиштлилериң бишен бугдайларының арасына гойберди-де, оларың орулмадык бугдайларыны ве күделенен бугдайларыны,

үзүмлерины хем зейтун агачларыны отлады.

⁶Пилиштлилер: «Муны ким бейле этдикә? Бу тимналының гиевси Шимшонның ишидир, себәби онуң гайын-атасы Шимшонның аялыны той вагтында Шимшона дост болана алып берди» дийдилер. Шонуң үчин пилиштлилер ол аялы ве онуң какасыны отладылар. ⁷Шимшон олар: «Сиз шейле этсеңиз-де, мен сизден арымы алянчам ынжалмарын» дийди. ⁸Шимшон оларың үстүне газап билен топулды-да, оларың инжиклерины ве уйлуқларыны дөвүшдирди. Шондан соң, ол Эйтам гаясындакы говага гитди.

⁹Пилиштлилер Яхудада дүшелге гурдулар ве тә Лехә ченли яйрадылар. ¹⁰Яхуданың илаты олардан: «Сиз нәме үчин бизиң гаршымыза чыкдыңыз?» дийип соранларында, олар: «Шимшон бизе нәме эден болса, биз хем оңа шейле этмек ниети билен оны тутуп әкитмәге гелдик» дийдилер. ¹¹Үч мүң саны яхудалы чыкып, Эйтам гаясындакы говага тарап гитдилер ве барып Шимшона: «Бизиң үстүмизден пилиштлилериң хөкүм сүрйәндиклерины сен билеңокмы нәме? Сен бизи нәме үчин бейтдиң?» дийдилер. Шимшон: «Олар маңа нәме эден болсалар, мен хем олар шоны этдим» дийди. ¹²Олар: «Биз сени даңып, пилиштлилериң элине бермек үчин гелдик» диенлеринде, Шимшон олар: «Мени өлдүрмежегиңизе ант ичиң» дийди. ¹³Олар: «Ёк, өлдүрмерис, биз сени диңе данарыс-да, пилиштлилериң элине берерис» дийдилер. Оны ики саны тәзе танап билен даңдылар-да, говакдан чыкарып алып гитдилер.

¹⁴Олар Лехэ етенлеринде, пилишт-лилер оны улы гыкылык билен гаршыладылар. Шонда Реббин Рухы гүйч билен Шимшона инип, оңа эгирт улы гүйч берди велин, онуң эллерини даңмак үчин уланылан танаплар эдил отда янан зыгыр ялы болды. Онуң эллериндәки танаплар чөзүлип гитди. ¹⁵Ол яңы өлен эшегиң гурамадык әни-ни тапып, элине алды-да, онуң билен уруп, муң адамы өлдүрди. ¹⁶Шимшон шонда шейле дийди:

«Бир эшек әңи билен
ики топар йыгыны ятырдым.
Бир эшек әңи билен
муң адамы өлдүрдим».

¹⁷Шу сөзлери айдып, элиндәки әңи ташлады ве ол ере Раматлехи ^a дийип ат дакды.

¹⁸Ол өзүниң өрән сувсаяндыгыны дуйды ве Реббе йүзленип: «Сен Өз гулуна бейик ениш бердиң; инди болса мен сувсузлыкдан өлүп, сүннетсиз пилиштлилерин элине дүшмелими?» дийди. ¹⁹Худай Лехиде бир чукуржыгы эмеле гетирди, ондан сув чыкды. Ол сувдан ичип ганды, гүйжи ызына гайдып гелди ве ол кувватланды. Шу гүнлере ченли Лехидәки шол ере Эйнхакор ^b дийилйәр.

²⁰Ысрайылда пилиштлилерин ага-лык сүрен дөврүнде, Шимшон йиг-рими йыллап ысрайыллара сердар болды.

16-нжы бап

Шимшон Газада

¹Гүнлерде бир гүн Шимшон Газа геленде бир лолы аяла сагашып,

шонуң билен гитди. ²Газаның ила-ты: «Шимшон бәрик гелипдир» дий-шип, төверекде гаймалашды. Олар: «Жахан ягтылянча гарашарыс, оны өлдүрерис» дийип, узынлы гиже га-ланың дервезесини гаравулладылар. ³Шимшон ярыгижә ченли ятды, ги-жәниң ярында турды-да, барып, га-ла дервезесиниң гапыларының ики сөөсини килтлери билен билеликде гопарып, оны омзуна алып, Хебронның гаршысындакы дагың депесине эл-тип гойды.

Шимшон ве Делила

⁴Шондан соң Шимшон Сорек жүлгесинде яшаян бир аяла ашык болды. Онуң ады Делилады. ⁵Пи-лиштли ханлар ол аялың янына гелип: «Биз оны даңып, өзүмизе боюн эгди-рип билер ялы, сен угруны тап-да, онуң бейик гүйжүниң нәмедедиги-ни өзүне айтдыр. Шейтсең, бизиң херимиз сана бир муң бир йүз күмүш теңе берерис» дийдилер.

⁶Делила Шимшондан: «Сен маңа айтсана, бейле бейик гүйжи ниреден алярсын? Сени нәме билен даңсаң, боюн эгдирип болар?» дийип сора-ды. ⁷Шимшон оңа: «Эгер-де мени энтек гурамадык еди саны яй кир-ши билен даңсалар, мен гүйчден га-чып, бейлеки адамлар ялы боларын» дийди. ⁸Пилиштли ханлар ол аяла энтек гурамадык тәзеже еди саны яй киршини гетирип бердилер. Ол шо-нуң билен Шимшоны даңды. ⁹Шол вагт пилиштлилерден бирнәче адам-лар шол отагда букулып отырдылар. Аял Шимшона: «Шимшон! Сениң

^a 15:17 *Раматлехи* – бу сөз эшек әңи диймеги аңладяр.

^b 15:19 *Эйнхакор* – бу сөз Оны чагыраның чешмеси диймеги аңладяр.

үстүңе пилиштликер гелйэрлер» дийди. Шимшон яй киришлерини эдил от деген йүплүгиң ёлнушы ялы эдип, үзүп ташлады. Онуң гүйжүниң нәмедедиги билимән галды.

¹⁰Делила Шимшона: «Сен мени самсык хасап эдйәрсин, ялан сөзлейәрсин. Инди бери айдай, сени нәме билен даңып болар?» дийди. ¹¹Шимшон оңа: «Эгер-де мени өң уланылмадык тәзе йүп билен даңсалар, мен гүйчден гачарын, бейлеки адамлар ялы боларын» дийди. ¹²Делила тәзе йүп алып, оны данды-да, оңа: «Шимшон! Сениң үстүңе пилиштликер гелйэрлер» дийди. Шол вагт пилиштликерден бирнәче адам шол отагда букулып отырдылар. Шимшон оны-да от деген йүплүгиң ёлнушы ялы эдип, үзүп ташлады.

¹³Делила Шимшона ене: «Сен мени самсык хасап эдйәрсин, ялан сөзлейәрсин. Айтсана, сени нәме билен даңып болар?» дийди. Ол: «Мениң сачымың еди өрүмини гаты өрерсин-де, оны докма докалян гурала берк чекдирип даңарсын. Шонда мен гүйчден гачып, бейлеки адамлар ялы боларын» дийди. ¹⁴Делила Шимшоны өз дызының үстүңде уклатды. Ол укларда, онуң сачының еди өрүмини алдыда, олары пугта өрүп, докма докалян гуралда чекдирип беркитди хем-де оңа: «Сениң үстүңе пилиштликер гелйэрлер, Шимшон!» дийди. Ол укудан оянды-да, докма докалян гуралы ондакы мата билен билеликде гопарып ташлады. Онуң гүйжүниң нәмедедиги ене билимән галды.

¹⁵Делила оңа: «Сениң йүрегиң мениң билен дәл экен. Нәдип сен маңа: „Мен сени сөййәрин“ дийип билйәрсин? Үч гезек сен мени самсык хасап этдиң, гүйжүниң нәмедедигини маңа

айтмадың» дийди. ¹⁶Делила хер гүн сорап, Шимшоның йүрегине дүшди. Ол оны халыс иризип, жанындан бизар этди. ¹⁷Шимшон ахырсоңунда оңа өз йүрегини ачды: «Мен энтек эжемиң гөвресиндекәм Худая назыр боландыгым үчин, мениң келләме хениз пәки деген дәлдир. Эгер мениң сачым сырылса, гүйжүм менден гидер; мениң гүйжүм гачып, бейлеки адамлар ялы боларын» дийди.

¹⁸Шейдип, ол әхли сырыны Делила ачды. Шундан соң, Делила: «Инди гелиберин, ол маңа өз йүрегини ачды» дийип айтмага пилиштли ханлара хабарчы иберди. Пилиштли ханлар эллери күмүш пуллы гелдилер.

¹⁹Делила Шимшоны өз дызының үстүңде уклатды. Онуң сачының еди өрүмини сырдырмак үчин адам чагырды-да, оңа сырмагы буюрды. Шимшон эжизленип башлады, онуң гүйжи гачды. ²⁰Делила: «Сениң үстүңе пилиштликер гелйэрлер, Шимшон!» диенде, ол оянып, өңки гезекдәки ялы өз-өзүни бошатмакчы болды. Эмма ол Реббин инди өзүңден йүз өвренигини билмейәрди. ²¹Пилиштликер оны тутуп, гөзлерини ойдулар. Газа гетирип, ики саны бүрүнч зынжыр билен гандалладылар. Оңа зынданда дегирмен үветдилер. ²²Шол аралыкда онуң келлесиниң сырылан ерлерине сач чыкып башлады.

Шимшоның өлүми

²³Пилишт ханлары өзлериниң худайы Дагона жуда көп гурбанлыклар берип, шады-хоррамлык этмек үчин йыгнандылар. Олар: «Душманымыз Шимшоны худайымыз бизиң элимизе берди» дийишдилер. ²⁴Халк Шимшоны гөрөнде: «Көпимизи өлдүрип,

ерлеримизи тоздуран душманымызы худаымыз бизиң элимизе берди» дийшип, өз худаыларыны алкыш-ламага башладылар. ²⁵Мес болан жемагат: «Шимшоны гетириң, гой, ол бизиң гөвнүмизи ачсын» дийип гыгырышды. Шимшоны зындандан гетирип, онуң үстүнден гүлүп башладылар, масгараладылар, соңра оны сүтүнлериң аралыгында дуруздылар. ²⁶Шимшон элинден тутуп, өзүни идип йөрөн йигдекчэ: «Мени шу жайы саклаяң сүтүнлериң янына элт, шолара сөөнейин» дийди. Йигдекче шейле хем этди. ²⁷Жайың ичи аял-эркеклерден долуды; пилишт ханлары хем шол ердеди. Жайың үстүндеде үч мүнө голай аял-эркек барды. Оларың бары Шимшона томаша эдйәрдилер.

²⁸Шимшон Ребби чагырды-да: «Эй, Хөкмүрован Реб, мени ядыңа сал. Эй, Худай! Мана ене бир гезежик кувват бер, ики гөзүм үчин, пилиштлилер билен бир гезекде хасаплашайын» дийди. ²⁹Шимшон жайы саклаяң сүтүнлериң бирине саг элини, бейлекисине чеп элини дирэп, олары еринден сүйшүрди. ³⁰Шимшон: «Гой, пилиштлилер билен биле өлейин» дийип, бар гүйжи билен сүтүнлери итенде, жай ханларың, жайдакы эхли адамларың үстүне йыкылды; Шимшоның өзи өлен вагты өлдүрөнлери онуң бүтүн өмрүнде өлдүрөнлеринден хас көп болды. ³¹Онуң доганлары, какасының тутуш машгаласы гелип, Шимшоның жеседини экитдилер ве оны гетирип, Сорга билен Эштаво-лың аралыгында, какасы Манованың губры гойлан гүммезде жайладылар. Ол ысрайыллара йигрими йыллап сердар болды.

17-нжи бап

Миканың бутлары

¹Эфрайым даглыгында Мика диен бир адам барды. ²Ол өз эжесине: «Сен бир мүн бир йүз саны күмүш теңнэни огурлатдың, оны алана мениң янымда гаргыш этдиң, сениң шол күмүшлериң менде, олары мен алдым. Эмма мен олары хэзир саңа гайтарып берйән» дийди. Эжеси: «Реб сени ялкасын, оглум!» дийди. ³Ол бир мүн бир йүз саны күмүш теңнэни эжесине гайтарып берди. Эжеси оңа: «Оглум, мен сениң үчин бу күмүшлерден ойма хем-де гуйма бут ясатмакчы болуп, өз элим билен Реббе ниетледим, олары саңа берйэрин» дийди. ⁴Оглы олары эжесине гайтарып беренде, эжеси ики йүз саны күмүш теңнэни алды-да, күмүш уссасына берип, шол күмүшлерден ойма хем-де гуйма бут ясатдырды; олар Миканың өйүнде дурды. ⁵Мика тарапындан салнан бир саны ыбадат эдилйән өй барды. Ол эфот ве бутлар ясады хем-де өз огулларының бирини руханы эдип белледи. ⁶Шол дөвүрде ысрайылларың патышасы ёкды. Хер ким өз ислэнини эдйәрди.

⁷Яхуданың Бейтуллахам галасында бир йигит яшарды. Ол леви тиресинденди. ⁸Ол яшамага аматлы бир ер тапмак үчин Яхуданың Бейтуллахам галасындан чыкып гитди. Ол Эфрайым даглыгында яшаян Миканың өйүне гелди. ⁹Мика ондан: «Ниреден гелийэрсин?» дийип соранда, ол: «Яхуданың Бейтуллахам галасындан гелийэрин, өзүм хем левилердендириң; яшар ялы ер гөзлейэрин» дийди. ¹⁰Мика

оңа: «Мениң өйүмде галыбер. Мениң генешчим хем руханым боларсын. Мен сениң гарныңы дойрайын, йылда бир лай гейим-гежим хем-де он саны күмүш теңде берейин» дийди. ¹¹Леви йигит Миканың өйүндө галмага разылык берди. Мика оңа өз оғлы ялы серетди. ¹²Мика леви йигидини руханычылыга белледди, шейдип, бу яш йигит Миканың өйүндө яшаберди. ¹³Мика: «Инди Реббич маңа ягшылык этжекдигини билйэрин, себэби леви йигиди мениң руханым болды» дийди.

18-нжи бап

Леви йигиди ве дан тиреси

¹Шол дөвүрдө ысрайылларын пагытшасы ёкды. Данлар өзлерине яшар ялы ер гөзлейёрдилер, себэби шол вагта ченли ысрайылларын тирелериниң арасында оларын мүлк пайы хениз пайланманды. ²Данлар өз уругындан, Сорга хем Эштавол галаларындан бәш саны даяв эркек адамы ер гөзлемек хем-де маглумат топламак үчин гизлинликде угратдылар.

Олара: «Барын, ассырынлык билен ер гөзлән» дийдилер. Олар Эфрайым даглыгына, Миканың өйүне гелип етдилер ве гижэни шол ерде гечирдилер. ³Миканың өйүндө боланда, олар леви йигидини онун сесинден танадылар-да, ичерик гирдилер ве ондан: «Сени бу ере ким гетирди? Бу ерде сен нәме ишлейэрсин? Нәме себәпден сен бу ерде?» дийип сорадылар. ⁴Бу йигит олар Миканың өзүне эденлерини айтды. «Мен хақына ише дурдум, мен онун руханысы»

дийди. ⁵Олар рухана: «Сен Худайдан сорап, бизе билип бер, биз өзүмизин ёлумызын шовлы болжагына-болмажагына гөз етирели» дийдилер. ⁶Руханы олар: «Аркайын гидибериң, сизин ёлуңыз Реббич назарында» дийди.

⁷Бу бәш адам ол ерден гайдып, Лайыша гелди. Онун илатынын сидонлылар ялы парахат ве асуда яшаяндыгыны, олары сидонларын доландырандыгыны гөрдүлер. Оларын хемме зады барды. Олар асуда ве аладасыз яшаярдылар. Олар сидонлардан узакда яшаярдылар ве хич ким билен арагатнашык сакламаярдылар. ⁸Соңра олар Сорга хем-де Эштавола өз тиредешлериниң янына гайдып гелдилер; тиредешлери олардан: «Гуртмы, тилки?» дийип сорадылар. ⁹Олар: «Биз бир ер гөрдүк, топрагы жуда говы. Сиз нәме бейле пикире батдыңыз, икиржиңленмән-де, барып, ол ери эелән. ¹⁰Сиз ол ерде хич бир аладасы болмадык халкы гөресиниз. Оларын ери-де өрән гин. Худай олары сизин элиңизе берендир. Ол ерде асыл етмезчилик эдйән зат ёк» дийдилер.

¹¹Данлардан болан алты йүз саны эркек адам ярагларыны дакынып, Соргадан ве Эштаволдан чыкып уградылар. ¹²Олар барып, Яхудадакы Кирятегарымда дүшелге гурдулар. Шоңа гөрә ол ер хенизе ченли Маханадан ^a дийлип атландырылар, бу Кирятегарымын гүнбатырыдыр. ¹³Олар бу ерден эфрайымларын яшаян даглыгына тарап гитдилер ве Миканың өйүниң янына гелдилер.

¹⁴Лайышы гөзден гечирмәге өң гелип гиден бәш адам өз доганларына:

^a 18:12 *Маханадан* – бу сөз *Даның дүшелгеси* диймеги аңладяр.

«Шу өйлерин биринде эфот, ойма хем гуйма бут ве башга бутлар бар, сиз шоны билйэрсинизми? Инди нэме этмелидигиңизи өзүңиз билиң» дийдилер. ¹⁵Булар ол ере бардылар. Миканың топар болуп дуран өйлериниң биринде болян леви йигидиниңкэ гирдилер, онуң билен саламлашдылар. ¹⁶Ярагларыны дакынан алты йүз саны дан адамлары дервезениң агзында дурдулар. ¹⁷Ер гөрмэге өңки гелен бэш адам өе гирип, эфоды, ойма хем гуйма буты ве башга бутлары алдылар. Руханы дервезениң агзында ярагларыны дакынан алты йүз адамың янында дурды. ¹⁸Миканың өйүне гирип, эфоды, ойма хем гуйма буты ве башга бутлары аланларында, руханы олар: «Нэме эдйэрсиниз?» дийди. ¹⁹Олар рухана: «Сем бол! Йөр бизиң билен гит, бизе яшулулык хем руханылык эдерсиң. Дине бир адама руханылык этмек говумы я-да Ысрайылың тутуш бир тиреси билен уругына?» дийдилер. ²⁰Руханы бегенип, эфоды, ойма хем гуйма буты ве башга бутлары алып, яңки гелен адамлар билен гитди. ²¹Олар чагалары, маллары, эхли гошлары өнден гойберип, ёла дүшдүлер.

²²Олар Миканың өйүнден узаклашып башланда, Мика данлар билен сөвешмэге гоңшуларыны чагырды. Олар данларың ызындан коваладылар, ²³оларың ызындан гыгырдылар. Данлар Мика тарап өврүлип: «Саңа нэме герек? Я уршасың гелйэрми?» дийдилер. ²⁴Мика олар: «Сиз мениң ясадан худайларым билен руханымы алып гитдиңиз. Ханы инди маңа нэме галды? Ене-де:

„Нэме герек?“ дийип сораярсыңыз» дийди. ²⁵Данлар оңа: «Сем бол, ёгсам, бизиң гахарымызы гетирерсиң, онсоң өзүңиң-де, тутуш машгалаңында жаныны жэхеннеме иберерис» дийдилер. ²⁶Данлар өз ёллары билен гидибердилер, Мика болса оларың өзүнден гүйчлүдиклерини гөрүп, ызына доланды ве өйүне гайдып гелди.

²⁷Данлар Миканың ясан сежде эдилйән затларыны хем-де онуң өйүнде яшан руханыны алып, Лайыша тарап гитдилер. Ол ере барып паракхат ве аладасыз яшаян халкы гылычдан гечирип, галаны отладылар. ²⁸Ол ердэкилерге көмек эден тапылмады, себэби олар Сидондан узакдады, хич ким билен арагатнашык сакламаярдылар. Ол гала Бейтрехобың голайында ерлешйэрди, данлар галаны тэзеден гурдулар-да, ол ерде яшап башладылар. ²⁹Олар Якубың оглы Даның хатырасына ол гала Дан диен ат бердилер; галаның өңки ады Лайышды. ³⁰Данлар сежде эдилйән буты отуртдылар. Мусаның агтыгы ^a Гершомың оглы болан Ёнатаның өзи ве онуң огуллары тэ юрт есирлиге алынянча данлара руханылык этдилер. ³¹Худайың өйүниң Шилода болан вагтының бүтин довамында, Мика тарапындан ясалан сежде эдилйән бут шол ерде сакланды.

19-нжы бап

Бенямин тиреси масгара иш эдйэр

¹Шол дөвүрде ысрайылларың патышасы ёкды. Эфрайым даглыгында бир леви яшаярды. Ол Яхуда юрдуның

^a 18:30 Мусаның агтыгы – бу жүмле кэбир голязмаларда Манашаның агтыгы дийип душ гелйэр.

Бейтуллахам галасындан бир гырнак аялы гетирип, онун билен яшап башлады. ²Ол аял өйкелэп, левиниң янындан өз атасы өйүне, Бейтуллахам галасына гитди; ол атасы өйүндө дөрт айлап болды. ³Соңра адамсы аялы билен ярашып, оны гетирмек үчин ызындан уграды. Онун янында бир хызматкэри билен ики саны эшеги барды. Аялы адамсыны атасы өйүне салды. Гайынатасы оны гүлер йүз билен гаршылап, өз өйүндө саклады. ⁴Гайынатасы гиевсини өйүндө галмаклыга ырды. Олар бу ерде ийип-ичип, үч гүн ятдылар. ⁵Дөрдүнжи гүн олар ир ояндылар, ол адам туруп гитмекчи болды. Аялың какасы өз гиевсине: «Бир дөвүм чөрек ийиң, йүрексе эдиниң, соң хеммэниң биле гидерсиңиз» дийди. ⁶Олар отуруп, биле ийип-ичдилер. Аялың какасы өз гиевсине: «Ене бир гүн гал, кейпиңи сазла» дийди. ⁷Ол адам ене туруп гитмекчи болды, эмма гайынатасы оны галмаклыга ырды. Ол ене бир гиже ятды. ⁸Бэшинжи гүн, ирден ол туруп гитмекчи болды. Аялың какасы оңа: «Бир затлар гарбаның, өйледен соң гидерсиңиз» дийди. Олар биле ийип-ичдилер. ⁹Ол адамың өзи, гырнак аялы ве хызматкэри гитмекчи болуп ерлеринден туранда, аялың какасы гиевсине: «Серет, Гүн яшып, агшама голайлап баряр. Бу гиже-де бу ерде ятың, демдынжыңызы алып, өйүңизе эртир ир билен туруп гидерсиңиз» дийди. ¹⁰Эмма ол адам ятмага разы болман, туруп гидиберди. Ол Ябуса, ягны хэзирки Иерусалиме тарап гитди. Онун янында йүкли эшеклери, гырнак аялы барды.

¹¹Олар Ябуса голайланларында, Гүн яшып барялды. Хызматкэр өз хожайынына: «Йөр, Ябуса баралы-да, гижэни

шол ерде гечирели» дийди. ¹²Хожайыны оңа: «Ёк, биз Ысрайыла дегишли болмадык бир кесекилерин галасына бармарыс, Гибга гидерис. ¹³Гибга я-да Рама етжек болалы, гижэни шоларың биринде гечирерис» дийди. ¹⁴Шейдип, олар ёлларыны довам этдирдилер. Олар беняминлериң Гибга галасына етенлеринде, Гүн батыпды. ¹⁵Олар гиже Гибгада ятмак үчин шол тарапа өврүлдилер. Барып, галаның мейданчасында дүшледилер; хич ким олары өйүне чагырмады.

¹⁶Бир гожа өзүниң экин мейданындан өйүне гайдып гелйэрди. Ол бу ере эфрайымларың яшаян даглыгындан гелип, Гибгада яшарды. Бу ериң илаты болса беняминлерди. ¹⁷Гожа гала мейданчасындакы ёлагчылары гөрүп, олардан: «Ниреден гелип, нирэ барярысыңыз?» дийип сорады. ¹⁸Ол адам: «Биз Яхуданың Бейтуллахам галасындан гелйэрис, инди хем Эфрайым даглыгына тарап, өйүме барярын. Бизи хич ким өйүне чагырмады. ¹⁹Эшеклеримиз үчин отиймимиз, өзүм, аялым ве хызматкэрим үчин чөрек хем шерап бар, хич хили етмезчилигимиз ёк» дийди. ²⁰Гожа оңа: «Аркайын бол, етмейэн задыңы берейин, йөне мейданчада ятма» дийди. ²¹Гожа олары өз өйүне алып барды, эшеклерине ийм берди, олар аякларыны ювдулар, ийип-ичдилер.

²²Олар яңы бир язылып-яйнанларында, галаның азгын адамлары жайың дашыны габадылар. Гапыны юмруклап, өйүң хожайынына: «Өйүне гелен эркеги дашарык чыкар, биз оны зорлажак» дийип гыгырдылар. ²³Өйүң хожайыны дашарык чыкды-да: «Ёк, доганлар, бейле азгынчылык этмөң, ол мениң мыхманым, сиз

бейле айып иш этмән. ²⁴Ичерде мениң эл дегмедик гызым ве ол адамың гыр-нак аялы бар. Олары дашары чыкарайын, олар а ислән ишинизи эдин, йөне бу адама дегмән» дийди. ²⁵Эмма олар гаррыны динлемедилер. Шонда яңкы гелен адам өз гырнак аялыны зор билен чыкарып, оларың элине берди. Адамлар узак гиже ол аялы зорлап, намысына дегдилер. Дандан олар оны гойбердилер. ²⁶Даң агаранда, аял адамының мыхман болан өйүниң гапысына гелип йыкылды ве жахан долы ягтыланча, шол ерде ятды.

²⁷Гырнак аялың хожайыны ёлуны довам этдирмек үчин ирден гапыны ачып, дашарык чыканда, онуң эллерини гапының босагасының үстүнде гоюп ятандыгыны гөрди. ²⁸Ол аялына: «Тур, гидели» дийди, эмма аялдан жогап болмады, себәби ол эййәм өлүпди. Ол аялыны эшегине йүкләп, өз өйүне алып гитди. ²⁹Өйүне гелип, элине пычак алды-да, гырнак аялының он ики сынасыны кесишдирип, он ики бөлеги Ысрайылың он ики тиресине пайлады. ³⁰Ол чапарлар ёллап, олар муну гөрөнлере шуны айтмагы табырды: «Ысрайылларың Мүсүрден гелен гүнүнден бәри, мунуң ялы зат гөрлүп-эшидилмәнди. Инди ойланып гөрүң, маслахатлашып, бизиң нәме этмелидигимизи айдың».

20-нжи бап

Бейлеки тирелер беняминлерден ар алярлар

¹Соңра демиргазыкда Дандакы, гүнортада Беершебадакы ве гүндогарда Гилгатдакы эхли ысрайыллар бу чагырыша жогап бердилер.

Оларың хеммеси бир адам ялы болуп, Миспада Реббиң хузурында йыгнанышдылар. ²Ысрайылларың эхли тирелеринин ёлбашчылары Худайың адамларының йыгнагына үйшдүлөр. Гылычларыны ялаңачлан дөрт йүз мүн саны эсгер хем шол ердеди. ³(Беняминлер ысрайылларың Миспада үйшендиклерини эшитдилер.) Ысрайыллар: «Нәдип бейле масгарачылык болуп билди?» дийип сорадылар.

⁴Өлдүрилен аялың адамсы леви шейле жогап берди: «Мен өз гырнак аялым билен беняминлериң Гибга галасына барып, гиже шол ерде ятдык. ⁵Гибганың адамлары гиже бизиң ятан жайымызың дашыны габадылар. Мени өлдүржек болдулар, мениң гырнак аялымы масгаралап, тә өлинчә зорладылар, ол өлди. ⁶Мен гырнак аялымы ол ерден гетирип, кесишдирдим-де, Ысрайылың эхли ерине ибердим, чүнки Ысрайылда када-кануна лайык гелмейән, масгарачылыклы иш этдилер. ⁷Ине, сиз ысрайыллар, хеммәниз шу болан ише середин хем-де шу ерде нетиже чыкарын» дийди.

⁸Тутуш халк бир адам ялы болуп турды-да, шейле дийди: «Бизиң хич хайсымыз өз чадырларымыза гитмерис, өз өйүмизе доланмарыс. ⁹Инди биз Гибганы, гөр, нәдерис: биже атып, онуң үстүне кимиң гитмелидигини сайларыс. ¹⁰Ысрайылларың эркек адамларының ондан бириси гошун үчин иер-ичер ялы затлар гетирер, галанларының хеммеси беняминлериң Гибгада масгарачылыклы иш эдендиклери үчин, олары жезаландырмага гидер». ¹¹Ысрайыллар бир адам ялы болуп, агзыбирлик

билен Гибга галасының үстүне гитмек үчин йыгнандылар.

¹²Ысрайылларың әхли тиреси беняминлере векил иберип: «Сизде нәхили бейле нежис иш эдиллипдир.

¹³Сиз Гибгадакы шол азгын адамлары бизин элимизе табшырың, биз олары өлдүрип, эрбетликлери көки-дамары билен Ысрайылдан гопарып ташларыс» дийдилер. Эмма беняминлер өз доганлары болан ысрайыллары динлемедилер. ¹⁴Беняминлер ысрайылларың гаршысына урушмак үчин, беняминлере дегишли галалардан гелип, Гибга галасына йыгнандылар. ¹⁵Шол гүн беняминлериң галаларындан йыгнанып, найзаларыны яланачлан эсгерлериниң саны йигрими алты мүн адам болды. Ондан башга-да, Гибга галасындан йыгнанып эсгерлериң саны еди йүз адамдан ыбарат болды. ¹⁶Шол адамларың ичиндәки еди йүз саны сайлама эсгер чепбекейди, оларың сапан билен атян дашы сачың тарына дегмән гечмезди. ¹⁷Диңе беняминлер дэл, эйсем, ысрайыллар-да гылычларыны яланачлапдылар, оларың саны дөрт йүз мүн адамдан ыбаратды, хеммеси-де урушмага укыпдыды.

¹⁸Ысрайыллар Бейтеле бардылар-да: «Хайсымыз урша илки башларыс?» дийип, Худайдан сорадылар.

Реб: «Яхуда өңүрти башлар» дийди.

¹⁹Ысрайыллар эртеси ирден Гибганың янында дүшелге гуруп ерлешдилер. ²⁰Ысрайыллар беняминлериң гаршысына чыкдылар-да, Гибганың голайында сөвешмәге тайярланып, нызама дурдулар. ²¹Беняминлер Гибгадан чыкдылар, шол гүн йигрими ики мүн ысрайылы ере яздылар. ²²⁻²³Ысрайыллар Реббин

хузурына гелип, тә агшама ченли аглап яс тутдулар ве Ондан: «Биз өз доганымыз болан беняминлер билен ене-де сөвеше гирелими?» дийип сорадылар. Реб: «Оларың гаршысына чыкың» дийди. Ысрайыллар догумланып, шол өңкүси гүн барып дуран ерлеринде ене-де сөвешмәге нызама дурдулар.

²⁴Ысрайыллар икинжи гүн дийленде беняминлериң үстүне бардылар. ²⁵Беняминлер шол гүни Гибгадан ысрайылларың гаршысына чыкдылар ве олар бу гезек он секиз мүн иң гүйчли эдермен ысрайыл урушжыларыны гылычдан гечирдилер.

²⁶Шонда әхли ысрайыллар тутуш халк болуп, Бейтеле бардылар. Олар отуруп, Реббин хузурында агладылар ве шол гүн агшама ченли агыз бекледилер. Мал союп, Реббе якма хем-де саламатлык гурбанлыгыны бердилер. ²⁷⁻²⁸Худайың Әхт сандыгы шонда шол ердеди ве оңа Харуның оглы Элгазырың оглы Пинехас ёлбашчылык эдйәрди. Ысрайыллар Ребден: «Доганымыз болан беняминлериң гаршысына сөвешмәге гиделими я-да ёк?» дийип сорадылар. Реб: «Гидиң, эртир Мен олары сизиң элиңизе берерин» дийди.

²⁹Ысрайыллар Гибганың төверегинде букуда адам гойдулар. ³⁰Үчүнжи гүн дийленде ысрайыллар беняминлериң үстүне бардылар ве сөвешмек үчин Гибганың янында өңкүлери ялы нызама дурдулар. ³¹Беняминлер ысрайылларың гаршысына хужум эдип, галадан дашлашдылар-да, Бейтеле тарап гидйөн ёлда хем-де Гибга тарап экин мейданының үсти билен гечйән ёлуң үстүнде ысрайыллары ене-де өңкүси ялы өлдүрдилер. Ысрайыллардан отуза голай адам өлдүрилди.

³²Беняминлер: «Биз олары өңки еңшимиз ялы ене енерис» дийдилер. Ысрайыллар болса: «Олардан гачалыда, оларың үнсүни ёллара тарап совуп, олары галадан дашлашдыралың» дийдилер. Шейле хем этдилер. ³³Әхли ысрайыллар ерлеринден турдуларда, Багал-тамарада нызама дурдулар. Ысрайылларың букуда гоян адамлары Гибганың гүнбатар тарапындан букудан чыкдылар. ³⁴Гибганың янына Ысрайылың әхли еринден сайланып аланларың он мүнүси гелди ве газаплы сөвеш башланды, йөне беняминлер энтек өзлерине бетбагтлык гашаяндыгыны билмейәрдилер. ³⁵Реб беняминлери ысрайылларың өңүнде еңлише сезевар этди. Шол гүн ысрайыллар гылычларыны ялаңачлан йигрими бәш мүн бир йүз бенямини өлдүрдилер.

³⁶Беняминлер өзлериниң еңилйәндиклерине дүшүндилер. Ысрайыллар өз орунларыны беняминлере бердилер, себәби олар Гибганың голайында букуда отуранлара бил баглапдылар. ³⁷Букудакылар Гибга тарап топулдыларда, галадакыларың әхлисини гылычдан гечирдилер. ³⁸Галадан ёкарык гаян түссе букудакыларың чозмагы үчин дуйдурыш болсун дийип, ысрайыллар өзара айдышдылар. ³⁹Шейлеликте, ысрайыллар сөвеш мейданындан ыза чекиленде, беняминлер ысрайылларың отуза голай адамыны боюн эгдирдилер. Олар: «Ине, ысрайыллар ене-де өңкүси ялы бизиң өңүмизде йыкылып ятырлар» дийдилер велин, эдил шол вагт ⁴⁰галаның депесинде түссе сүтүн гөрнүшинде ёкары галып башлады. Беняминлер ызына середенлеринде, тутуш галаның депесинден түссәниң

гөгә гөтерилйәндигини гөрдүлер. ⁴¹Ысрайыллар ызларына доландылар, беняминлер өзлериниң бетбагтлыга учрандыкларыны гөрүп, ызларына гайтмага горкдулар. ⁴²Олар ёла дүшүп, чөле тарап ысрайыллардан гачып башладылар. Эмма ысрайыллар оларың ызларындан галман етип, олары өлдүрдилер, галадан чыканларыны болса шол ерде гырдылар. ⁴³Ысрайыллар беняминлериң дашыны габадыларда, оларың ызындан ковуп, Гибганың гүндогар тарапына етенде, оларың әхлисини боюн эгдирип гырдылар. ⁴⁴Беняминлериң он секиз мүн саны гүйчли уршужыларыны өлдүрдилер. ⁴⁵Галанлары чөле, Риммон гаясына тарап гачдылар, ёлларда ысрайыллар оларың ене бәш мүнүсини өлдүрдилер ве Гидома ченли ызындан коваладыларда, оларың ене ики мүнүни өлдүрдилер.

⁴⁶Беняминлерден шол гүн жеми йигрими бәш мүн адам өлди, оларың хеммеси-де гүйчли эдермен адамларды. ⁴⁷Талан алты йүз саны бенямин чөле тарап Риммон гаясына гачды ве олар дөрт айлап шол гаяда галдылар. ⁴⁸Ысрайыллар ене-де ызына беняминлериң үстүне гитдилерде, галадакы әхли илаты, маллары, чем гелен затлары гылычдан гечирдилер. Соңра шол ердәки галан әхли галалары отлап ёк этдилер.

21-нжи бап

Ысрайыллар беняминлере гыз берйәрлер

¹Ысрайыллар: «Хич биримиз беняминлере гыз бермерис» дийип, Миспада ант ичдилер. ²Ысрайыллар Бейтеле гелип, Худайың хузурында

агшама ченли гаты сес эдип, зар-зар аглашдылар. ³Олар: «Эй, Ысрайыл Худайы Реб! Ысрайыла нэме болды? Ысрайылдан инди бир тире ёк болуп йитип гитмелими?» дийдилер. ⁴Эртеси гүни илат ирден туруп, ол ерде мал өлдүрдилер, гурбанлык сыпасыны ясап, якма хем-де саламатлык гурбанлыгыны бердилер.

⁵Ысрайыллар: «Реббиз хузурын-да болуп гечен йыгнанышыга ысрайыл тирелеринден ким гелмедик?» дийишдилер. Бу йыгнанышыга гелмедиклериң өлдүрилжекдиги барада ант ичилип касам эдилди. ⁶Ысрайылларың беняминлере, ягны өз доганларына небислери агырып: «Инди ысрайылларың бир тиреси кесилип ташланды. ⁷Биз оlara гыз бермезлиге Реббиз хузурында ант ичдик. Инди оларың дири галанларының аял меселесини нэхили чөзмели боларкак?

⁸Миспадакы Реббиз хузурында болан йыгнанышыга Ысрайыл неслинден гелмедик бармы?» дийишдилер. Йыгнанышыга Гилгатдакы Ябешден адам гелмэндир. ⁹Гөрселер, ол ерде Гилгатдакы Ябешден бир адам хем ёк экен. ¹⁰Эдермен йигитлериң он ики мүнүсини жемагат ол ере иберип, оlara: «Барың, Ябештиң илатыны, аялларыны ве чагаларыны гылычлап өлдүриң. ¹¹Өйлененлериң хем-де дурмуша чыканларының эхлисини бүтинлей ёк эдиң, диңе гызлара дегмөн» дийип буюрдылар. Олар айдылышы ялы-да этдилер. ¹²Ябештиң илатындан дөрт йүз саны бой гызы өзлери билен алып, Кенган юрдундакы Шило галасындакы дүшелгэ гетирдилер.

¹³Халк Риммон гаясындакы беняминлер билен геплешик гечирмек үчин, ол ере адам иберди, олар билен

ылалашык ыглан эдилди. ¹⁴Шонда беняминлер Ысрайыла доланып гелдилер ве ысрайыллар дири галдырылан Ябештиң гызларыны оlara аяллыга бердилер; йөне оларың хеммесине гыз етмеди.

¹⁵Ысрайыл халкы бенямин тиресине гынанды, себэби Реб Ысрайыл тирелериниң бүтөвүлигини бозды.

¹⁶Яшулулар: «Беняминлериң аялларының ёк эдилендигине гөрө, бу галанларына аял алып бермеклик меселесини нэтсеккэк?» дийишдилер.

¹⁷Олар: «Ысрайылларың бу тиреси йитип гитмез ялы, беняминлериң дири галанларының өзлериң мўлки болсун, ¹⁸йөне биз оlara гыз берип билмерис, чўнки: „Ким беняминлэ гыз берсе, оңа нэлет болсун“ дийип ант ичипдик» дийдилер. ¹⁹Онсоң олар: «Ине, Бейтелиң демиргазыгында, Шекеме гидйән ёлуң гўндогарында ве Ливаның гўнортасында ерлешйән Шилода хер йыл Реббе багышланан байрамчылык боляр» дийишдилер.

²⁰Олар беняминлере гөркезме берип шейле дийдилер: «Барың-да, үзүмчилигиң ичинде отурың. ²¹Шилоның гызлары үйшүп танс эден вагтларында, үзүмчиликден чыкың-да, Шило гызларындан хериңиз бирини тутуп, оlara өйлениң ве беняминлере дегишли ере экидиң. ²²Гызларың какалары я-да доганлары бизиң янымыза арз эдип гелселер, биз оlara: „Шолар үчин биз сизден өтүнч сораярыс, оларың бейтмегиниң себэби бизиң сөвешип, есир гетирен гызларымыз оларың хеммесине етмеди, сизиң өзүңиз хем оlara гызларыңызы бермединиң“ дийип айдарыс» дийдилер. ²³Беняминлер айдылышы ялы хем этдилер; үйшүп танс

эдип йөрен гызлардан херси бирини
огурлап, өз мүлклерине гетирдилер
ве галалар гуруп, яшап башлады-
лар. ²⁴Эдил шол вагты ысрайыллар
ол ерден гайдып, херси өйли-өйүне,

өз тиресине ве мүлклерине доланып
барды.

²⁵Шол дөвүрде ысрайылларың па-
тышасы ёкды; хер ким өз гөвнүне
геленини эдерди.

